Največji slovenski tednik v Zedinjenih državah

Izhaja vsako sredo.

NASLOV uredništva in upravništva:

1951 W. 22nd Place
Chicago, Ill.

GLASILO KS. JEDNOTE

DELO — OFFICIAL ORGAN — IZOBRAZBA

OF THE GRAND CARNIOLIAN SLOVENIAN CATHOLIC UNION

The largest Slovenian Weekly in the United States of America.

Issued every Wednesday

OFFICE:

1951 W. 22nd Place
Chicago, Ill.

Entered as Second-Class Matter January 18, 1915, at the Post Office at Chicago, Illinois, under the Act of August 24, 1912.

No. 15, Štev. 15. | Chicago, Ill., 18. aprila (April) 1917 | Leto III. Volume III.

Lokalne vesti.

— Še enkrat opozarjamo cenj. rojake in rojakinje iz chikaškega mesta na gledališke predstave, katere priredi društvo sv. Štefana št. 1 K. S. K. J. prihodnjo nedeljo dne 22. t. m. popoldne ob dveh in zvečer ob 8ih v cerkveni dvorani na W. 22. Pl. in So. Lincoln St. Uprizorila se bo času primerna enodejanska veseloigra "Francosko pruska vojska". Dejanje se vrši na Slovenskem leta 1870. V tej igri nastopita dve družini; ena (Drgančeva) se poteguje za Pruse, druga (Štempiharjeva pa za Francoze, kar povzroči na dan zaroke Milana in Marije medsebojen spor, krek in razdor nameravane poroke. K sklepu se zopet vsi pobotajo, ker hoče oditi Milan na francosko bojišče, Marija pa kot strežnica ranjencem na prusko bojišče. Vsi so sklenili, da se ne bodo vsled vojnega strankarstva več pričkali in da bodo držali samo s Slovenci.

Druga uprizoritev bo znana Rado Murnikova burka "Bucek v strahu". Ta kratka burka je menda ena izmed najboljših, kar jih pozna slovenska Talija. Nastopom vseh igralcev: Bucka, Buce, Pinčiča, Marinška in Postopača se je treba iz srca smejati od začetka do konca.

Ker društvo sv. Štefana ni priredilo že več let nikake igre, upamo, da se bodo nedeljske prireditve udeležili vsi člani tega društva, tako tudi članstvo naših sobratskih društev sv. Alojzija št. 47 K. S. K. J. in dr. Mar. Pomagaj št. 78 K. S. K. J. in drugih. Vstopnina znaša za sedeže I. vrste 35c, za sedeže II. vrste pa 25c.

Na tej igri se bo popoldne izžrebalo tudi zlato uro, katero je daroval v prid cerkve sv. Štefana rojak Matija Pogorelc.

— V našem mestu sta tekoči teden otvorila na 2110 W. 22. St., soba 202 rojaka Josip Gregorič in Frank Schonta moderno urejeno delavnico raznih električnih potrebščin pod imenom "Fidelity Electric Co." Telefon Canal 5190. Mlada lastnika tega podjetja sta oba izkušena v tej stroki, osobito pri napeljavi električne razsvetljave. Novo električno napravo v naši cerkveni dvorani in na odru te dvorane sta oskrbela in dovršila ta dva rojaka. Cenj. občinstvu, ki ima na svojih domih električno razsvetljavo, osobito pa gostilničarjem in trgovcem se za popravo in inštalacijo iste toplo priporočata. To novo podjetje priporočamo tudi mi po znanem geslu: Svoji k svojim!

— Tudi v našem znanem chicaškem mestu je nastal med zaljubljenci občen strah pred vojno; vse sili in hiti v zakonski jarem; hrabri(!) in domoljubni ženini so namreč mnenja, da jim ne bo treba iti v vojno, če se takoj oborožijo s poročnim prstanom namesto z orožjem. Vsled tega imajo v uradu okrajnega klerka na "City Hall" dela čez glavo pri izdajanju poročnih dovoljenj. Največ teh dovoljenj je bilo izdanih včeraj teden in sicer v enem samem dnevu 1126, ves minuli teden pa 3393 skupaj. Nekateri zaročenci čakajo v vrstah pred uradom že zjutraj od 6. ure, da bi ne zamudili. Med sedanjimi poročnimi kandidati so pa seveda tudi naši Slovenci zastopani. Minulo nedeljo je bilo namreč v naši cerkvi oklicanih kar deset parov.

Marsikak novi ženin, ali nevesta se bosta morda že čez nekaj dni čudila, ko se bo v Washingtonu sprejelo predlogo našega kongresnika Brittena, tikajočo se vpoklica vseh teh strahopetnih ženinov. Glasom nove postave bodo vojaščine oproščeni le oni možje, ki oskrbujejo in vzdržujejo svojo družino (otroke) in če so se poročili pred 1. aprilom tekočega leta.

— Dne 10. t. m. je poslalo vodstvo chikaške nadulične železnice mestnemu komprolerju ček za $2,745.654.59 kot pogojeni delež za leto 1916. Od čistega dobička te družbe dobiva namreč mestna uprava 55 odstotkov, železniška družba pa 45 odstotkov.

Ameriške vesti.

ROJAKI POZOR!

Po zakonu Združenih držav od 30. aprila 1790 je vsaka oseba, ki je dolžna zvestobo Združenim državam, zakrivila izdajstvo, če se bojuje proti njim, ali če se priklopi njenim sovražnikom, s tem, da jim daje pomoč in zaslombo v notranjosti mej Združenih držav ali kjerkoli drugod.

Kdo mora biti zvest Združenim državam? — Vsak državljan te zemlje in naj je tu rojen ali priseljenec, ki je postal državljan. Za časa vojne mora biti zvest glasom vrhovnega sodišča tudi vsak inozemec, ki ni državljan te zemlje, a se nahaja v tej deželi. Radi tega ne sme, če je državljan ali ne, pomagati sovražniku te zemlje in ne sme mu dajati zaščite. Kdor stori kaj takega, izvršiti zločin izdajstva.

Zakon Združenih držav z dne 17. julija leta 1862 pravi: [illegible]

Vsaka oseba, ki se spozna krivim izdajstva, se kaznuje s smrtjo oziroma po razsodnosti sodnega dvora na kazen prisilnega težkega dela ne manj od petih let in z globo ne manj kot desettisoč dolarjev. To svoto se iztirja iz njegovega premičnega ali nepremičnega imetja, katero je imel v času, ko je izvršil zločin izdajstva. Prodaja ali prenos tekom te dobe nista veljavna. Vsaka oseba, ki je obsojena zaradi izdajstva, postane s tem nesposobna opravljati kakoršnokoli državno službo v Združenih državah.

Zakon je strog. Kot navedeno, se kaznuje navadno izdajstvo s smrtno kaznijo. Dosedaj niso imeli v nobeni državi nikakega obzira do izdajalcev. Njih kazen je v devetindevetdesetih slučajih izmed sto vedno smrt. Raditega gorje onemu, ki postane izdajalec.

Najlažja kazen more biti v tem slučaju pet let težkega prisilnega dela in 10,000 dolarjev globe.

Vsak naj si zapomni, da je to najlažja kazen. Navadna kazen so vešala, ali pa dosmrtna ječa.

Lahko se zgodi, da kdo ne izvrši nobenega izdajstva, da pa postane istočasno sokrivec izdajstva. Glasom zakona Združenih držav, z dne 30. aprila 1790 postane vsaka oseba, ki je dolžna zvestobo Združenim državam, kriva nameravanega prikrivanja, če ve za kak cilj izdajstva proti Združenim državam, pa to zataji oziroma izdajstva ne odkrije, čimprej more, ter ga ne javi predsedniku Združenih držav, guvernerju, sodniku, ali mirovnim sodnikom dotične države. Tako osebo doleti kazen do sedmih let ječe ali pa globa 1000 dolarjev.

Vsakdo naj se varuje podkupljencev sovražnika. Vsakdo naj se čuva listov katere plačujejo sovražniki te dežele.

To ni nikaka grožnja temveč bratski opomin, kajti težko je onemu, ki postane vedoma ali nevedoma kriv izdajstva. Zakon ne pozna napram takim nikake milosti in nikakih izjem.

K. U.

POŠTNA ZVEZA Z AVSTRIJO PREKINJENA.

Dne 7. aprila t. l. je generalni poštar v Washingtonu, D. C. izdal odredbo za prekinjenje poštne zveze med Združenimi državami ter Nemčijo, Avstro-Ogrsko, Bolgarijo in Turčijo. Ta odredba se je izvršila vsled sedanjega stanja med Ameriko in državami centralnih zavezникov. Ker je poštni promet med Ameriko in gorioznačenimi državami popolnoma ustavljen tudi ni mogoče pošiljati denarja v Avstrijo in ostale 3 države. Za te države naslovljena pisma in denar se sploh več ne sprejema. Pač bodo pa še naslovnikom dostavljena pisma, ki bodo prišla iz prej omenjenih držav v Ameriko. — Rojaki! Ne pišite torej več pisem v staro domovino!

7 BILJONOV VOJNEGA KREDITA.

Washington, D. C. 14. aprila. — V kongresni zbornici se je danes, že pozno proti večeru enoglasno sprejelo načrt vojnega kredita v znesku 7 bilijonov dolarjev. Za to točko je bilo oddanih 389 glasov, ni enega glasu ni bilo proti.

Na podlagi tega zakonskega načrta bo vlada izdala za 5 bilijonov dolarjev bondov in za 2 bilijona zveznih zakladniških certifikatov. Od te skupne svote bodo Združene države posodile ententnim zaveznikom 3 biljone.

Ti bondi in certifikati bodo donašali 3 in pol odstotkov obresti. Razni bankirji in denarni zavodi bodo šli pri subskribciji tega vojnega posojila vladi na roke in ne bodo zahtevali pri tem nikake provizije.

ZA SPLOŠNO VOJAŠKO SLUŽBO.

Washington, D. C. 16. aprila. — V senatski zbornici se je vršila danes prva tajna seja odseka za vojaške zadeve, ki je izdelal predlog za splošno vojaško službovanje. Te seje se je tudi udeležil vojni tajnik Baker in general Crowde. Če bode zanaprej dovoljeno prisostovati tudi občinstvu tem sejam, še ni znano. Prvo posvetovanje se je vršilo danes za zaprtimi durmi.

GENERAL JOFFRE PRIDE V AMERIKO.

Washington, D. C. 16. aprila.— Ker se bo vršilo že čez nekaj dni v tukajšnemu mestu vojno posvetovanje zastopnikov Anglije, Francije in Združenih držav se delajo že sedaj velike predpriprave za dostojen sprejem francoskih in angleških zastopnikov. Kakor se semkaj iz Pariza poroča, bo poslala Francija na to posvetovanje 6 mož. Imena treh mož se je že dalo v javnost, ostalih pa še ne. Francosko armado in mornarico bo zastopal znani general Joffre; ministrstvo M. Viviani, sedanji justični minister. Članom te komisije je imenovan tudi francoski državni poslanec Marquis Pierre de Chambrun, ožji sorodnik slavnega ameriškega generala Lafayette-ja. Dneva prihoda te komisije se ne bo dalo v javnost.

PREDPRIPRAVE ZA VOJNO V DRŽAVI ILLINOIS.

Springfield, Ill. 16. aprila —Državna zakonodaja je odobrila $1,000.000 kredita za razne vojne predpriprave in mobilizacijo. Tozadevno predlogo je guverner Lowden že podpisal.

Ker bi morala dati naša država v slučaju sile zvezni vladi 75.000 vojakov na razpolago, se bo ukrenilo sedaj potrebne korake za povečanje narodne garde (milice) in za povečanje dosedanjega števila stalnega vojaštva, bivajočega v tej državi. Pri milici manjka do danes še okrog 8000 prostovoljcev.

Sporazumno z zvezno in vojaško oblastjo se bo uvedlo v državi Illinois tudi splošno popisovanje moških v starosti od 18. do 45. leta. To popisovanje se bo oziralo le na ameriške državljane in bo podobno nekako vojaškemu naboru, kajti slehernega nabornika se bo zdravniško preiskalo če je sposoben za vojaško službo ali ne. Stroški tega popisovanja, ali štetja so preračunani na $50.000, katere je država Illinois že dovolila. Da bo mogoče ta načrt čim preje izvršiti, bodo ustanovile oblasti širom države 10.000 števcev ali popisovalcev. To delo se bo vršilo od strani popisovalcev prostovoljno, ker ne bodo dobili za to nikake plače, ali nagrade.

ŠTETJE NEMCEV IN AVSTRIJCEV V NEW YORKU.

Albany, N. Y. 12. aprila. — Gunerner Whitman bo izdal že v nekaj dnevih proklamacijo s katero bo postavno zahtevano, da morajo krajevne oblasti vse Nemce in Avstrijce prešteti in popisati. To bode v prvi vrsti izvršila policijska oblast, ki bo vodila popisovanje. Vsak Nemec, ali Avstrijec, ki ni še ameriški državljan, se bo moral pri policiji javiti, ali registrirati, kjer ga bodo fotografirali in zabeležili še druge podatke. Lastnikom hotelov in prenočišč bo strogo naročeno, da morajo vsakega podanika nam sovražne narodnosti takoj pri prihodu v hotel policiji naznaniti ali potem, ko dotičnik kam drugam odpotuje. Za tozadevne prestopke bo naložena visoka kazen.

ZAPLEMBA OROŽJA TUJCEV.

Superior, Wis. 14. aprila. — Policijski načelnik Vincent Mc Kinnon je izdal včeraj na vse tu živeče podanike Ameriki sovražnih držav razglas, da morajo ti, (Nemci) tekom 24 ur prinesti sami, ali poslati na policijo vse orožje katero imajo v svoji posesti; v nasprotnem slučaju bodo aretirani in njih orožje se bo za vedno izročilo vladi Združenih držav; kdor se bo pravočasno odzval temu povelju, bo pa dobil po končani vojni orožje nazaj, ker bo le dotlej pri policiji shranjeno

Policijski načelnik je izdal ta poziv v smislu predsednikove proklamacije z dne 6. aprila t. l. — Temu koraku bo skoraj gotovo tudi sledilo naše sosedno mesto Duluth, Minn.

AMERIŠKA NARODNA HIMNA.

Washington, D. C. 16. aprila. — Več članov kongresa in senatske zbornice izdeluje resolucijo, da naj bi kongres odobril in sprejel znano pesem "Dixie" za narodno himno v nadomestilo dosedanje pesmi "America", ki ima popolnoma angleški napev, Ker je ameriška himna "Star Spangled Banner" za napev pretežka, je senator Phelan iz Cal. ponudil lepo nagrado dotičnemu skladatelju, ki bi zamogel to pesem na bolj lahek način uglazbiti.

DOMOLJUBNE AMERIČANKE.

New Orleans, La. 16. aprila. — Na tu se vršečem letnem zborovanju "Centralne federacije ženskih klubov", se je predsednica te zveze, Mrs. Josiah E. Cowles iz Los Angeles, Cal. izrazila, da se bo takoj odzvalo klicu domovine do 2 in pol milijona članic te federacije in da bodo pri volji izvrševati vsako delo v korist domovine.

VIŠEK DOMOLJUBJA.

New Brunswick, N. J. 16 aprila. — Tu živeči nemški podanik Edward Armrein je pokazal te dni, da ljubi veliko bolj svojo novo domovino, kakor pa Nemčijo, čeravno še ni naturaliziran ameriški državljan. Predvčerajšnjim je razobesil iz okna svoje hiše veliko zvezdnato zastavo, katero so mu pa žal nepridipravi čez noč ukradli. Da se ne bo zamoglo več kaj takega pripetiti, je domoljubni Armrein danes naslikal na pročelje svoje hiše veliko ameriško zastavo. Kdor bo hotel sedaj to zastavo ukrasti, bo moral odnesti s sabo tudi Armreinovo hišo.

686 NEUTRALNIH PARNIKOV POTOPLJENIH.

Washington, D. C. 16. aprila. — Državni department je dobil iz zanesljivega vira poročilo, da so nemški podmorski čolni od začetka sedanje vojne do 3. aprila letos potopili že 686 nevtralnih parnikov in sicer: 410 norveških, 111 švedskih, 61 holandskih, 50 grških, 33španskih, 19 ameriških, 1 peruvijanski in 1 argentinski.

Poleg tega so nemški podmorski čolni napadli tudi 79 nevtralnih parnikov; vendar jih pa niso potopili, ker so jim ubežali. Tako je uteklo 32 norveških, 9 švedskih, 5 danskih, 13 holandskih, 8 grških, 2 španska, 1 argentinski, 1 brazilski in 8 ameriških.

"SUHAČI" NA DELU.

Washington, D. C. 14. aprila. — Narodna zveza prohibicijonistov bo ukrenila v kongresu in senatu potrebne korake, da naj vlada za časa vojnega stanja uvede splošno prohibicijo. Ta svoj naklep utemeljujejo temperenčniki na preteče pomanjkanje živeža, oziroma žita. Ako zvezna vlada prepove izdelovanje žganja in piva, bo s tem na leto nad 60 milijonov žita prihranjenega in sicer ječmena, rži in koruze, kar se sedaj za opojne pijače uporablja.

O tej točki skoraj gotovo ne bo določeval kongres, temveč bo izdal predsednik tozadevno proklamacijo.

POGAJANJE ZA POVIŠANJE PLAČE PREMOGARJEM.

New York, N. Y. 16. aprila. — Med lastniki rovov mehkega premoga v osrednjih državah, osobito v Illinois in med zastopniki premogokopov se vršijo tukaj ža par dni posvetovanja glede povišanja plače. Vse kaže na to, da bodo premogarji zmagali. Vsled predloga skupnega pododbora, se je konferenco preložilo na današnji večer. Vsekako bo že jutri ta zadeva rešena.

PREISKAVA VELIKE RAZSTRELBE V CHESTER, PA.

Chester, Pa., 16. aprila. —Danes se je pričelo tukaj koronersko zaslišanje raznih prič povodom preiskave o vzroku velike razstrelbe, ki se je pripetila minuli torek v tuk. Eddystone municijski tovarni. Kakor se uradno poroča, je našlo smrt pri tej katastrofi 132 oseb; danes sta umrla zopet dva ranjenca. — Iz spoštovanja in vsled sožalja do nesrečnih žrtev je bila ta tovarna zadnje 3 dni zaprta; danes se je pa z obratom zopet pričelo.

ZAVRNJENA ZAROTNIŠKA NAGRADA.

Boston, Mass., 16.aprila. — Na tu se včeraj vršečem patrijotičnem shodu, je mestni župan Curley povedal zborovalcem senzacijonelno novico o zavrnjeni nagradi v znesku 100 milijonov dolarjev, katero je ponudila nemška vlada predsedniku Betlehem jeklarske korporacije —Chas. Schwabu, če bi ta družba več ne izdelovala in pošiljala municije ententnim zaveznikom. Schwab je to ponudbo hladnokrvno zavrnil. Dobil jo je ravno 2 dni pred vojno napovedjo med Združenimi državami in Nemčijo. — Govornik je zatrjeval, da mu je to senzacijonelno novico povedal sam Charles Schwab, ko se je mudil ž njim skupaj.

Inozemske vesti.

PUNT NA NEMŠKEM.

Amsterdam, Holandija, 16. aprila. Iz Nemčije semkaj došli potniki pripovedujejo, da je nastal zadnje dni punt po vseh večjih in manjših mestih nemškega cesarstva. Pri tem je prišlo do krvavih spopadov med puntarji in vojaštvom.

Svoj upor je osobito nemško delavstvo pokazalo s tem, da je uprizorilo generalno stavko po raznih tovarnah in izdelovalnicah municije. Povod temu je dala berlinska vlada, ker je predpisano količino kruha zopet skrčila.

Vsled tajnega posredovanja raznih delavskih organizacij na Nemškem, osobito socialistov, se je pričelo po vsem Nemškem agitirati proti sedanjemu vladnemu sistemu. Pri tej agitaciji deluje tudi 15 socialistov—članov državne zbornice. Nemško ljudstvo hoče namreč po zgledu Rusije ovreči autokracijo in imperijalizem in ustanoviti ljudovlado, ali republiko.

PORAZ NEMCEV NA ZAPADNI FRONTI.

Pariz, Francija, 16. aprila. Po več dni trajajoči skrbni predpripravi se je danes pričela splošna ofenziva, ali napad na nemško armado med Soissonsom in Rheimsom. Naša bojna črta se je včeraj pomaknila za celih 25 milj naprej. Pri tem smo odvedli v vojno ujetništvo 10.000 Nemcev in zaplenili nad 100 topov.

Današnje vojno uradno poročilo se glasi sledeče:

Včeraj se je vršila na celi fronti huda bitka tako, da se je moral sovražnik daleč naprej umakniti. Med Soissonsom in Craonne je francoski general Nivele zavzel vse prve nemške pozicije; pri Craonne je padla celo že druga sovražna pozicija nam v roke. Samo v enem dnevu so Nemci izgubili svoje postojanke med Bermericourtom tja do Aisne prekopa ob Loivre in Courcy.

Od 9. aprila t. l. do danes smo zaeno skupaj z Angleži odvedli v vojno ujetništvo 14.000 Nemcev in zaplenili 194 nemških topov.

Med Lensom in St. Quentinom se vršijo tudi hudi artilerijski boji, v katerih se Nemci enako umikajo. Trdnjava St. Quentin je že v ognju; pričakuje se v kratkem, da bo padla iz sovražnih rok.

Včeraj smo zavzeli vse važne okop pri Arrasu, Vimyu in Monchyu. Pri tem so imeli Nemci številne izgube. Samo na nekem mestu se je naštelo 300 mrtvih vojakov, ki so se sami ujeli v električno omrežje ob zakopih.

TURKI ZASEGLI AMERIŠKO LADJO.

London, Anglija, 16. aprila. — Semkaj se uradno poroča, da so Turki zasegli v Carigradu doslej internirano ladjo "Scorpion", ker ni hotela na vladni ukaz zapustiti turškega pristanišča. — "Scorpion" je bila na razpolago ameriškega poslanika v Carigradu že od leta 1908; zgrajena je v obliki jahte in oborožena.

MIR MED AVSTRIJO IN RUSIJO?

Pariz, Francija, 16. aprila. Iz Dunaja se preko Curiha semkaj poluradno poroča, da so se pričela zadnje dni med Avstro-Ogrsko in Rusijo pogajanja za separatno premirje. Avstrija je namreč odobrila in pripoznala začasno rusko vlado, ter se je pri tem baje izrazila, da ne želi (Avstrija) nobenega tujega ozemlja, pač pa stalen mir in ljudske pravice.

NEMŠKI DRŽAVNI ZBOR.

Amsterdam, Hollandsko, 16. aprila. Glasom poročila lista "Cologne Gazette" se bo sestal nemški državni zbor zopet dne 24. aprila t. l. Zborovanje bo trajalo do konca maja. Pri tej priliki bo povedal nemški kancler stališče svoje vlade napram Rusiji.

Društvene vesti in dopisi.

NAZNANILO.

Naznanjam bratom in sestram društva sv. Janeza Krstnika štev. 13 K. S. K. J., Biwabik, Minn., da bo prišel slovenski duhovnik na Biwabik dne 22. aprila popoldne in bo začel spovedovati že v nedeljo. Vsakdo opravil v tem času svojo velikonočno ali versko dolžnost. Naj si torej vsak član (ica) našega društva ravna po tem naznanilu, da se ne bo morda potem kdo izgovarjal, češ, da ni vedel, ali da ni celo imel priložnosti in časa. To velja za tiste člane in članice našega društva, ki živijo v Biwabiku in bližnjih naselbinah, kakor: Bangor, Cincinnati, Chicago in Belgrade Location. Vsakdo naj vpraša za spovedni listek pri spovedniku.

Sobratski pozdrav vsemu članstvu K. S. K. Jednote.

Math R. Tometz, tajnik.

NAZNANILO.

Iz urada društva sv. Janeza Ev. štev. 65 K. S. K. Jednote v Milwaukee, Wis.

Dne 22. aprila t. l. priredi naše društvo veliko veselico z velezanimivo igro, petjem, plesom, licitacijo in drugo zabavo v "Harmonie" dvorani, na 1st Ave in Mineral Str. Dramatični odsek društva "Lilija" bo uprizoril na tej veselici enodejansko burko "Eno uro doktor." Veselica se začne ob 2. uri popoldne, igra pa ob 8. uri zvečer. Za dobro pijačo in prigrizek je vsestransko preskrbljeno. Vstopnice v preprodaji je dobiti pri vseh društvenih članih po 15 centov, pri blagajni bodo pa po 25 centov. Ker je čisti prebitek namenjen v podporo mnogih bolnikov in ker že društvo sv. Janeza Evang. ni dolgo priredilo nobene veselice, pričakujemo opravičeno obilne udeležbe vseh rojakov iz Milwaukee in okolice. Torej cenjeni rojaki in člani vseh bolniško podpornih organizacij, vabimo Vas najuljudneje, da se udeležite te naše prireditve, za kar Vam bomo iskreno hvaležni in ob enem Vam bomo naklonjenost pri Vaših prireditvah vrnili.

John Močnik, tajnik.

Iz urada tajnika društva "Marije Majnika" štev. 154 K. S. K. Jednote, Peoria, Ill.

S tem naznanjam vsem članom in članicam goriomenjenega društva, da bomo imeli velikonočno spoved dne 5. in 6. maja t. l. Opozarjam vas, da se te vsak udeleži. Ob 8. uri bo sveta maša in po sv. maši bo slovenska pridiga. Prosim vas, da naj si pri tej priliki vsak pripne družtveno regalijo, kdor iste še nima, jo lahko dobi za en dolar pri tajniku.

Še enkrat vas prosim in opominjam, da se velikonočne spovedi in sv. obhajila vsak udeleži, ker dobro vem, da je sleherni član pri vstopu v društvo obljubil natanko se ravnati po društvenih in Jednotinih pravilih in zapovedih sv. katoliške Cerkve.

Pri tej priliki prosim še vse člane našega društva na potnih listih, da naj mi dopošljejo spovedne listke najkasneje do 30. maja t. l., da bom zamogel dati natančno poročilo duhovnemu vodji K. S. K. Jednote kakor od njega uradno zahtevano.

Sobratski pozdrav vsemu članstvu K. S. K. Jednote

Matija Kašič, tajnik.

NAZNANILO.

Vsem članom in članicam društva "Marije Majnika" štev. 154 K. S. K. Jednote, Peoria, Ill., naznanjam, da je bil na seji dne 9. aprila izvoljen novim blagajnikom našega društva sobrat Frank Muhič.

Pri tej priliki omenjam tudi, kakor že znano, da se bo vršila veselica našega društva na soboto, dne 28. aprila. Kdor izmed članov se te veselice ne udeleži, bo moral plačati 50 centov v društveno blagajno. Noben izgovor ne velja za one, ki so oddaljeni le par milj od mesta Peoria. Oni člani, ki imajo potne liste plačajo ravno tako 50 centov kot prispevek za to veselico, ker je ta prireditev v korist naše bolniške blagajne. Ako katerega bolezen, ali nesreča zadene, ne bo vprašal, če je kaj denarja v društveni blagajni ali ne, rekel bo samo: plačajte mi podporo! Zatorej je treba, da delamo v tem oziru vsi za enega, eden za vse. V slogi je moč.

Math Kašič, tajnik.

Indianapolis, Ind.

Cenjeni sobrat urednik:—

Prosim, da uvrstite ta moj dopis v predale "Glasila K. S. K. J." ker želim sporočiti žalostno vest, da je nemila smrt pobrala iz naše srede obče znanega rojaka John Rosenštajn-a v starosti 62 let, doma iz Mozirja na Spodnjem Štajerskem.

V Ameriki je bival nad 25 let in je bil prvi slovenski trgovec tukaj v Indianapolisu; vodil je trgovino z mešanim blagom do svoje smrti. Pokojnik je bil član društva sv. Alojzija št. 52 K. S. K. J. že od ustanovitve tega društva; torej celih 16 let. Dne 23. marca t. l. je zaspal v Gospodu po mučni 8 dni trajajoči pljučni bolezni; bil je previden s sv. zakramenti za umrjoče in dne 26. marca pokopan na tukajšnjem katoliškem pokopališču. Tukaj zapušča enega še mladoletnega sina, eno hčer, žalujočo soprogo ter širom Amerike še več drugih bližnjih sorodnikov. Soprogi pokojnika in njegovi družini izrekam iskreno sožalje, članom dr. sv. Alojzija ga pa priporočam v molitev in blag spomin. Bodi mu lahka tuja zemljica!

S pozdravom

Član K. S. K. J.

Popravek.

V zadnji številki priobčenem dopisu, doposlanem po predsednici društva sv. Veronike št. 115 K. S. K. J., Kansas City, Kans., se je žal urinilo nekaj pomot.

V tem poročilu o slavnosti 10letnice društva, oziroma o uprizorjeni igri "Pri gospodi", je stavec nekaj imen igralk zamenjal, eno pa celo izpustil. Pravilno bi se moralo to poročilo glasiti sledeče:

"Igrale so sledeče osebe: Ulogo gospe Julijane Svetlin je igrala gospica Frances Mikulič; dalje so nastopile kot: gospica Tekla, njena hčerka, gospica Marija Majerle st.; Serafina kuharica, gospica Katarina Novak; Marija Zagozdnik, služkinja, gospica Antonija Mikulič; nadzornikova vdova gospica Marija Melčinovič.

Uredništvo.

Listnica uredništva.

Tajnik društ. 95, Broughton, Pa. Vaše naznanilo glede velikonočne spovedi dne 23. in 24. t. m. došlo prepozno. Pismo smo prejeli šele včeraj, (v torek) dopoldne. V list stavimo le one dopise in objave, katere dobimo v roke najkasneje do pondeljka.

Dopisnik iz Waukegana in Jolieta, Ill. Priobčimo v prihodnji številko, za to štev. došlo že prekasno.

N. J., Gary, Ind. Če je vaš prvi papir že 7 let star, je res neveljaven. Nesite ga s sabo in vzemite v Hammondu novega. Požurite se pa takoj, da ne bo prepozno!

VABILO NA NAROČBO KNJIG DRUŽBE SV. MOHORJA V AMERIKI.

Zveza katoliških Slovencev, 62 St. Mark's Place v New Yorku, bo letos izdala četvero knjig, in sicer:

1. **Koledar "Ave Maria"** za leto 1918.

2. **Iz življenja.** Povesti v nadomestilo Mohorjevih Večernic.

3. **Iz srca v srce.** Zanimiva brošurica.

4. **Angleško-slovenski katekizem.** (Baltimorski, v slovenskem in angleškem jeziku.)

Vse te štiri knjige veljajo **en dolar** in 10c za poštnino.

Naročniki naj se prijavijo do **30. aprila t. l.** in tudi takoj dopošljejo denar.

Te knjige izda družba v nadomestilo priljubljenih Mohorjevih knjig, ker istih vsled vojne ni mogoče dobiti v to deželo. Ker pa sploh ni dobiti na tukajšnjem trgu slovenskih knjig, zato pričakujemo, da bodo rojaki segli po teh.

V Koledarju bo tiskan tudi imenik članov, ki se bodo pravočasno naročili na te knjige. —

Gori označeni korak Zveze katoliških ameriških Slovencev moramo vsekako iskreno pozdravljati. Velika armada rojakov in rojakinj je še tukaj, ki je ostala zvesta katoliškim načelom in kot taka tudi rada čita lepe podučljive in nabožne knjige. Mohorjeve knjige so nam bile že v starem kraju zelo priljubljene, da smo jih radi čitali v zimskih večerih, ali ob nedeljah v poletnem času. Še rajši bomo pa čitali in prebirali knjige naše domače, ali ameriške Mohorjeve družbe. Članom in članicam K. S. K. J. toplo priporočamo, da naj se že sedaj požurijo in odpošljejo na gornji naslov naročnino za prve ameriške Mohorjeve knjige.

VABILO.

Slovenci in Slovenke iz Greater New Yorka se uljudno vabijo na

VELIKO PLESNO VESELICO

katero priredi

Slov. podp. društvo. sv. Jožefa štev. 57. K. S. K. J. v Brooklynu, N. Y.

v soboto, dne 21. aprila 1917

v veliki in krasni dvorani

"Broadway Casino"

štev. 790-792 Broadway, — Brooklyn, N. Y.

Začetek ob 8. uri zvečer.

Vstopnina 25c **Garderoba 10c**

Ples, prosta zabava in žrebanje dobitka: **cekin za $10.00**

Za mnogobrojni obisk se priporoča

Društvo sv. Jožefa.

Opomba. Iz New Yorka se vzame na Delancey St. Broadway karo do Summer Ave., ali nadulično železnico tudi na Delancey St. do Flushing Ave. Iz Ridgewooda se vzame Union Ave. karo do Broadway.

Same so govorile.

Dogodbica z vasi. Spisal Ivo Trošt

Nekako čudno sicer, vendar so govorile — Lukčeve klobase namreč — celo en dan pozneje so govorile namestu gradiškega Ahea, ki je bil tedaj v Gradiču udinjan za volarja.

Glasno in razločno so zatožile tatu en dan potem, ko so bile ukradene iz Lukčevega dimnika v Vrbju.

Ahec je bil sicer za glavo manjši od drugih vaških tovarišev, a bahal se je rad, da je za dve glavi modrejši od drugih. Spremljevalka mu je bila že izza mlada nepriporočljiva lastnost, da je rad jedel, pil in se smejal, zastonj ali vsaj na troške drugih. Znal jo je sicer prav spretno skrivati, in ker med volarji ni posebno mnogo bistroumnih glav, se mu je posrečilo dosti nelepih nakan, ki so jih tovariši zapisali v svoj spomin kot posebna junaštva in bili uverjeni, da je Ahec res najmanj za dve glavi modrejši in spretnejši od drugih.

Tudi stvar z Lukčevimi klobasami se je snovala nekam po sreči.

Čuden slučaj je bil, da so hoteli zlobni jeziki spraviti Ahca v najbližnjo zvezo z ukradenimi klobasami. On se je srečno izmotal trdeč: "Ne in ne! Dokažite! Sem li na sumu kot tat, jaz Ahec? Ali veste, kdo sem jaz, a?"

Kakor južni veter poleti pred bližajočim se dežjem je zašumelo o ukradenih klobasah in šum se je širil iz Vrbja v Brstje, kjer je služil v Gradiču Ahec in razlagal čudeči se družini pri zajutreku, da je moral biti tat drzen in premeten, ker se je o belem dnevu znal polastiti slastnega prigrizka. Opoldne so gradiški posli razpredali nadalje isti pogovor in dosegli zaključek, da so morale klobase tatu prav dobro dišati kar surove, saj sredi posta, ko se je izvršila tatvina, so gotovo že dovolj presušene, da tatu ne bi bolel trebuh po ukradeni jedi.

Tudi Ahec je modro pritrdil neovrženi resnici.

Jože pa, veliki hlapec, pristavi kakor v šali: "Govore, da si bil ti, Ahec, danes na vse zgodaj pri Lukcu v Vrbju. Dekla te je videla."

Ahec se je namrdnil prav nerodno. Tega ni pričakoval. Vse je kazalo, da ga zapušča lastna pamet in ž njo še ona, ki je trdil, da je ima več kot navadni ljudje. To pa samo za hip. Krepko je zajel ajdove žgance, pa je bilo bolje. Spoznali so navzoči, da je z obilim založajem dosegel tudi prejšnjo zalogo pameti, ko je odvrnil junaško in dostojno: "No, bil sem, bil; deklo sem vprašal, če misli res zapustiti službo, ker je trdila sinoči, da ima preveč opravila. Saj sem bil že večkrat pri Lukcu, to lahko pove Lenka sama, a pove pa tudi, da nisem še nikdar odnesel klobas. Naj le kdo zine, da sem jih, mu že je odletela lesena žlica in zaškopala na tla. [illegible] je Ahec [illegible] [illegible] klobas [illegible].

* * *

Novica o ukradenih klobasah se je pa širila kakor razburkano valovje na morju dalje in dalje — tudi k orožnikom na Studence. Ti so prišli in začeli preiskavo na mestu ukradenih klobas — prav pod Lukčevim dimnikom. Lenka je trdila, da je Ahec res govoril ž njo zjutraj zgodaj, ko je šla krave molest, pa je tudi potem odkorakal po vrtu proti domu. V kuhinji seveda ni bilo tačas nikogar, a ker "nihče" ni vzel klobas, orožniki s tem pojasnilom niso bili zadovoljni, marveč so razpeli mrežo poizvedovanja na vse strani in vse osebe, ki so količkaj vedele o klobasah — ali brez uspeha.

"Gotovo je samo to," je pojasnjeval postajevodja, "da je bilo klobas nad trideset in da jih je samo eden sicer lahko odnesel, a ne pojedel. Nekaj jih je gotovo skril, a kam?"

Nato se oglasi župan: "Pa še to recite, gospod postajevodja, da je gotovo žejen, kdor jih je jedel, in še bo, kadar jih bo jedel. To smo dognali." Vsi so mu pritrdili in se smejali navzlic nevspešni preiskavi.

Ta županova opomnja se je širila kot naravna spremljevalka ukradenih klobas, od vasi do vasi.

Tudi gradiški posli so se smejali drugo jutro potem, ko so bile izmaknjene klobase, županovi modrosti. Veliki hlapec, ki je pridno zajemal poleg žgancev dišeče kislo zelje, je celo menil: "Žejen pa, žejen. Gotovo je bil že včeraj vedno nad škafom, kdor jih je ukradel. Dobili ga pač ne bodo; žeja mu bo edina kazen."

Navzlic tolažljivi opazki se je Ahec vendar zopet namrdnil prav nevšečno in dobival čimdalje bolj suha usta. Rekel seveda ni ničesar, ker se mu je zdel o ti priložnosti molk zares zlato.

Nasprotnih misli pa je bila domača dekla Liza, ko je dejala: "Ahec, ti si tudi včeraj prav pridno letal na vodnjak. Bala sem se, da ga kar posušiš. Saj veš, da bi morala potem hoditi na konec vasi po vodo, hi, hi!"

Teh besed jezične Lize sicer ni nihče smatral za resne, vendar so dražili Ahca vsi vprek: "Ahec, aha, aha! Žejen — po klobasah žejen — po čem neki, če ne po klobasah? Zakaj pa nismo mi letali vsak hip na vodnjak? Vsi smo zajemali iz ene sklede tako-le kakor danes žgance in kislo zelje."

* * *

Molk, kakor da je Ahec premagan, je zavladal omizje in nekateri so se že dvignili, da bi odšli po delu, čudeči se, da na vse te opazke Ahec ne odgovori s pikrimi besedami, ki so mu bile sicer vedno na razpolago. Jože ga še nalašč podraži kakor za odhodnico: "Po taki-le jedi pa res ni treba vedno letati na vodnjak."

Tedaj se pa dvigne izza mize Ahec. Bil je ta hip res najmanj za glavo večji videti nego sicer. Vsi so pričakovali, da zavrne Jožetova sumničenja v šali, kakor so bila tudi izrečena v šali. Ne, Ahec odgovarja z vso resnobo. Sklepal je: da sem res hodil pit na vodnjak, ne morem utajiti. Glava, pomagaj si drugače! Zato odvrne: "Jože! Mislil sem, da si modrejši, kakor kažejo tvoje današnje besede!"

In kakor izurjeni plavač za rešilno desko se je vrgel Ahec za ostavljajočo ga pametjo in pogumno razlagal družbi, da včasih človek niti sam ne more prav vedeti, zakaj je žejen. Marsikdaj muči koga tudi neopravičljiva žeja, ki ima najbrž vzrok v dobrem želodcu ali je pa posledica kake bolezni.

Ahec je bil zopet na vrhu. Kdo ve, da se ne bi bila vsa stvar zasukala drugače, ko bi ne bil prav ta hip stopil med razhajajočo se družino radovedni orožnik, ki je bil glede Ahčeve žeje nekoliko drugačnih misli. Mož je izvedel že na vasi v Brstju o volarjevi žeji in ni prav nič verjel dekli Lizi trdeči, da ni ona nikjer o tem govorila na vasi. Stopil je pred Ahca trdo in brezozirno, mu srepo gledal v oči, a torbica s patroni se je vprav dotikala Ahčevega trebuha. V tako sitnem položaju ni bil gradiški volar, to bi bil priznal sam, od zadnjega velikonočnega izpraševanja, ko ni znal "evangeljskih svetov." Čutil je, da mu ginejo tla pod nogami, čutil, da ga je poleg dosedanje sreče zapustila vsa pamet in da je za ves svet ne prikliče nazaj. Še na vse je vedel orožniku odgovor, samo ne na vprašanje: odkod včerajšnja velika žeja!

Molčal je kakor zid in gledal žalostno v [illegible], kako se potaplja v daljni [illegible] njegovo dosedanjo srečo in dvojno pametjo v morje neskončnosti. Molčal je in gledal v tla. Tedaj je zarentačil orožnik.

"Vidiš, to-le vedo pa Lukčeve klobase! Tvoja žeja je jasen, odločen odgovor, kdo jih je jedel. Sedaj pa lepo povej, kdo jih je ukradel, kje so skrite ostale, in pa če ti je kdo pomagal pri tem nepoštenem poslu!"

Ti nesrečna žeja, te nesrečne klobase! Ahec se je čudil, da ve orožnik resnico tako natančno, kakor jo pozna on, ki ga klobase zopet peko v želodcu. Saj ni pojedel vseh, Bog čuvaj! Potem bi šele ne utajil žeje! In ko bi bila dva jemala in dva jedla! Ali ne bi bil zares vodnjak v nevarnosti, da ga posušita?

Na ostala vprašanja je odgovoril odkrito: sam je bil. Ko je odšla dekla v hlev, je smuknil on v kuhinjo in izmaknil klobase. Kar jih je ostalo — še te ga še zdaj peko v želodcu! — so skrite nad hlevom na mrvi.

Orožnik je vpričo Ahca in vse gradiške družine zapisal resnični vzrok volarjeve žeje, Ahca je bilo sram, da ni vedel, kam bi pogledal. Zdelo se mu je, da je, ne samo za glavo nižji od navadnih ljudi, marveč v poštenosti celo za dve.

Nemirno valovje in šum o Lukčevih klobasah se je zopet polegel. Stvari so se snovale in razvijale po svojem naravnem potu. Nihče se ni čudil, ko so nekega dne Ahcu pojasnili na sodišču, da je treba plačati tudi ukradene klobase, ker požrešnost ni junaštvo in ni priporočljiva človeška lastnost; celo pri živini se maščuje rada, Ahec je pa spoznal s pametjo svoje glave, da se zgodi vsaki krivici pod solncem, ki jo obsije prej ali pozneje, da postane očitna vsem ljudem.

Da ima pameti za dva, sicer ni več poudarjal, zato je bil pa vendar za poslednjo bogato skušnjo bogatejši. To je pa tudi nekaj.

Vojne napovedi od L. 1914—1917.

Leta 1914.

28. julija Avstrija — Srbiji.
1. avg. Nemčija — Rusiji.
3. avg. Nemčija — Franciji.
4. avg. Nemčija — Belgiji.
4. avg. Anglija — Nemčiji.
4. avg. Nemčija — Angliji.
4. avg. Avstrija — Rusiji.
6. avg. Rusija — Avstriji.
7. avg. Črnagora — Avstriji.
9. avg. Avstrija — Črnigori.
10. avg. Francija — Avstriji.
12. avg. Črnagora — Nemčij.
12. avg. Anglija — Avstriji.
23. avg. Japonska — Nemčiji.
25. avg. Avstrija — Japonski.
5. nov. Anglija — Turčiji.

Leta 1915.

23. maja Italija — Avstriji.
3. junija San Marino — Avstriji
31. avg. Italija — Turčiji.
15. okt. Srbija — Bolgariji.
15. okt. Anglija — Bolgariji.
16. okt. Francija — Bolgariji.
19. okt. Italija — Bolgariji.
19. okt. Rusija — Bolgariji.

Leta 1916.

8. marca Nemčija—Portugalski.
27. avg. Italija — Nemčiji.
27. avg. Rumunska se pridružila zaveznikom.
25. nov. Grška (začasna vlada)— Nemčiji in Bolgariji.

Leta 1917.

6. aprila Združene države — Nemčiji.
7. aprila Kuba — Nemčiji.

Razne stvari.

Državna zavarovalnica v Wisconsin.

V nobeni državi niso določene za bratske organizacije tako stroge postave, kakor baš v državi Wis.; to pa vsled tega, ker so ondi uvedli že pred 3 leti državni zavarovalninski oddelek. V Wis. ima torej sama država v oskrbi vse življensko zavarovalno poslovanje.

Večkrat čitamo v raznih listih, da se je država Wis. z uvedbo tega zavarovalnega oddelka zelo opekla, ker vsa stvar nazaduje, namesto napreduje. Dne 31. decembra 1916 je bilo namreč v tem državnem zavaroval. oddelku zavarovanih na življenje samo še 447 oseb; skupna zavarovalnina še 447 veljavnih zavarovalninskih certifikatov je znašala $361.700, ali povprečno $800. na eno osebo in vendar šteje država Wis. 2,330.000 prebivalstva. Previsoki asesmenti in menda premalo zanimanja med ljudstvom, bodo dovedli ščasoma to zavarovalnico, da bo morala prenehati s poslovanjem.

Pomanjkanje žita na Nemškem.

Iz Berlina prihaja preko Londona poročilo, da je nemška vlada s 1. aprilom tekočega leta vse žito zasegla kar so ga imeli kmetje več kakor je bilo predpisano. To je ukrenila vlada vsled tega, ker se je pri zadnjem splošnem popisovanju žitne zaloge pokazal primanjkljaj. Vse to žito se bo hranilo sedaj v državnih skladiščih za splošno ljudsko vporabo.

Kitajska dekliška imena.

Na Kitajskem dekle ne dobi že ob rojstvu stalnega imena, ki bi jej potem ostalo vse življenje, marveč jo imenujejo po okoliščinah in starosti eden tako, drugi drugače. Ko je čisto majčkena, jo oče imenuje n. pr. "lunin žarek," ko je nekoliko večja, jo mati imenuje "malo golobico", bratje enostavno "sestrico" in obiskovalci "domačo hčerko"; služabništvo jo časti kot "malo gospodičino". Potem so jako priljubljena imena raznih cvetlic, med vsemi orhideje, ki je simbol največje nežnosti in vonjavosti. "Plaha cvetka", "Sladka cvetka" so tudi jako priljubljena imena za mlado Kitajko. Druga imena se nanašajo na značaj, n. pr.: "Čisto srce", "Pokoj in skromnost", "Čednost in lepota", "Zvestoba", "Resnica" itd. Drugi dajo deklici zopet ime "Wangpan", t. j. deklica brez brata, katerega si pa želi; ako nato res pride na svet tudi kak bratec, ji izberejo pa drugo ime.

V kolikem času naštevješ biljon?

Skoro nevrjetno je, koliko časa treba, da se šteje do biljona. A skušnja uči, da naštejemo v eni minuti od ene do sto. V eni uri se tedaj lahko šteje do 6000, v enem dnevu, ki ima štiindvajset ur, do 144,600, v enem tednu do 1,008.000 v enem letu do 52,416,000. Iz tega torej lahko izračunamo, da je treba šteti najmanj devetnajst tisoč let, da pridemo do številke 995,903,000,000, kar pa še ni celi biljon. Povrhu bi pa bilo treba, da štejemo neprenehoma in da izgovarjamo tudi velike številke tako hitro kakor male.

NAZNANILO IN ZAHVALA.

Tužnim srcem naznanjam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je dne 5. marca t. l. neizprosna smrt pretrgala nit življenja mojemu nepozabljenemu soprogu, oziroma očetu

Frank Čadonič

v starosti 34 let. Pokojnik je bil večletni član društva Marije Sedem Žalosti, štev. 50 K. S. K. J. Tem potom se prisrčno zahvaljujem članom gori omenjenega društva, ki so ga spremili k večnemu počitku, istotako se zahvaljujem darovalcem vencev, cvetlic, bratu Joseph Čadonič, bratrancu Josip Benec in njegovi družini, botrom Gašperiču in družini Tomec. Lepa hvala vsem, ki so pokojniku iskazali zadnjo čast, ter ga v tako lepem številu spremili k zadnjemu počitku; slednjič se zahvaljujem še Mrs. Simčič in njeni družini, ker so mi največ pripomogli v tem nesrečnem času.

Pokojnik je bil rojen dne 4. marca l. 1883, v Zilje, fara Preloka, ter zapušča tukaj v Pittsburghu žalujočo soprogo in dva nedorasla otroka, in enega brata; v stari domovini pa mater. Ranjkega priporočamo v molitev in blag spomin. Naj v miru počiva. Sveti mu večna luč in lahka naj ti bode tuja zemlja! Na zopetno svidenje nad zvezdami!

Žalujoči ostali:

Marija Čadonič, soproga
William in Angela, otroka
Katarina Čadonič, mati
Josip Čadonič, brat

V Pittsburghu, Pa. dne 10 aprila 1917.

Versko znanstvene razprave.

Pot vseučiliškega profesorja do sv. Cerkve.

Spisal Prof. dr. **Jožef Demšar.**

(Iz "Mentorja" letnik 1909—1910.)

Veselje moža, ki je našel skrit zaklad, odseva iz knjige, v kateri pojasnjuje profesor dr. Albert pl. Ruville, kako je prišel do tega, da je iz protestantizma prestopil v katoliško Cerkev. Kdo je mož, čigar ime je zaslulo povsod, kje je kaj zanimanja za verska vprašanja? V svojem spisu "Zurueck zur heiligen Kirche" govori dr. Ruville o samem sebi kolikor mogoče malo; prosil sem ga za nekaj podatkov iz njegovega življenja in učenjak mi jih je v svoji postrežljivosti poslal. Prof. Ruville predava na kraljevem vseučilišču v Halle ob Saali zgodovino. L. 1895. je prišel na vseučilišče kot privatni docent, od l. 1906. ima naslov profesorja. Kot kaže zaznamek predavanj na vseučilišču predava dr. Ruville letos v braniborsko-pruski in o splošni kolonijalni zgodovini. Kot vseučiliški profesor je zlasti o ustanovitvi nemškega cesarstva objavil več znanstvenih del, izmed katerih so mu nekatera pridobila ime pravega zgodovinarja — strokovnjaka.

Kako je prišel ta mož ne samo do katoliškega naziranja, ampak do prestopa v katoliško Cerkev? Ali se je čutil kot protestant osamljenega? Ali je vplivala nanj katoliška okolica, tako da se je nehote navzel katoliškega duha, kateremu je dal slednjič duška tudi na zunaj? Halle, kjer deluje vseučiliški profesor Ruville, je odločno protestantsko mesto, ki šteje z okolico nad 150.000 prebivalcev in med temi le kakih 7000 katoličanov. Da bi imel dr. Ruville kot profesor na vseučilišču kaj tovarišev katoličanov, ni verjetno. Vseučilišče v Halle je bilo ustanovljeno kot luteranski zavod in je dandanes združeno z nekdanjim vseučiliščem v Wittenbergu, kjer je tekla zibelka protestantizma. Zunanji vplivi za dušni preobrat profesorja Ruville-ja torej gotovo niso bili odločilni. Le hrepenenje po resnici ga je približalo katoliški cerkvi, kot pravi sam v omenjenemu spisu: 'Resnica ga je s silo morskega vrtinca vedno mogočneje vlekla v svoje kroge.'' Trezno znanstveno raziskovanje ga je po njegovi lastni izjavi prisililo, da je nastopil edino mogočo, edino odprto pot, pot do katoliške Cerkve.

Prof. Ruville je bil vzgojen v protestantski veri. V njegovih mladostnih letih so se mu vrstili v duši brezverski nazori najrazličnejših vrst brez prave jasnosti. Srce pa, ki je ustvarjeno za Boga, ga je vleklo k veri in temu teženju po veri se ni hotel s silo ustavljati. Ko so se mu v prvih letih zrelostne dobe nazori nekoliko ustanovili, se je z odkritosrčnim veseljem poprijel verskega življenja. Manjkalo mu je pa celo glede temeljnih verskih resnic trdnega prepričanja. Štel se je za kristjana, pa niti glede vere v Jezusa Krista ni bil na jasnem.

Kako je prišel prof. Ruville do verskega prepričanja? Kdor ima dobro voljo, se mu že odpre pot do resnice, čeprav je včasih ta pot čudovita. Protestanti imajo več učenjakov, ki z zgodovinskega stališča temeljito preiskujejo Jezusovo življenje in njegov nauk. Tako opisuje Jezusa le kot zgodovinsko osebo tudi protestant Harnack. L. 1901. je dr. Ruvile temeljito prečital eno največjih Harnackovih del o krščanstvu. Delo je pisano z zgodovinsko temeljitostjo; kot resen zgodovinar Jezusu niti glede osebnih lastnosti niti glede njegovega dela ne more odrekati vzvišenosti, ki je človeškim močem nedosežna. Prof. Ruville pa, ki je bil pripravljen sprejeti resnico, in naj se mu pokaže v katerikoli obliki, je prebravši Harnackova dela spoznal, da sta mu odprti le dve poti. "Mogel sem le, ali popolnoma zavreči vse vzvišene lastnosti, ki jih prideva evangelij Jezusu, ali pa priznati Jezusu nadčloveško osebnost in ga s tem tudi priznati za božjega poslanca. Prvo misel sem brezpogojno odklonil, upiral se ji je ves moj znanstveni čut; zato sem se z vsem prepričanjem moral obrniti k veri. Hotel sem verovati, ker se mi je vse drugo zdelo nevzdržljivo, in sem veroval."

Po tem odločilnem koraku je učenjak začutil v sebi veselje, kakršnega dotedaj ni poznal. Vse, kar ga je obdajalo, narava, življenje, vse to mu je zazarelo v novi luči. Marsikaj, kar se mu je zdelo nekdaj brez pomena, je dobilo zdaj veliko vrednost in mu je postalo vir čistega veselja. Ko so prišle bridke ure — umrli so mu ljubljeni otroci — mu je vera pomagala, da je možato nosil težke udarce. "Ni mi bilo treba obupavati," pravi sam.

Glede vere na Jezusa Kristusa je bil prof. Ruville sedaj gotov. Kot resen mož pa ni hotel ostati sredi pota, po spoznani resnici je hotel urediti vse svoje življenje. Odkritosrčno je izrazil blago željo: "Rad bi bil ud tiste Cerkve, kjer se Gospod najbolj časti." Zdelo se mu je, da se godi to v katoliški Cerkvi, če bi le njen nauk ne obsegal toliko točk, o katerih si je mislil, da jih pri najboljši volji ne more sprejeti. "Pomislil pa nisem," pravi, "da glede katoliških udov nikdar nisem šel do pravega vira." Nauke sv. Cerkve je spoznal le pri ljudeh, ki teh naukov sami niso poznali ali so jih namenoma in samovoljno zavijali. Po resnici hrepenečemu možu je zastavila pot resnice ovira, ki jih je že toliko napotila, da so se sredi pota vrnili in se zarili nazaj v svoje zmote: od katoliške Cerkve so ga odvračali predsodki, te žive priče za slabost našega uma in naše vdlje. Znan pregovor pravi: "Kar najprej pride v sod, po tem ima vedno duh." Težko sodi o Cerkvi pravično, kdor je bil z mladega vajen slišati o njej le slabe reči. Prof. Ruville je to oviro premagal, čeprav pravi: "Bil sem v predsodke tako vtopljen, da sem pozabil glavno načelo, po katerem se mora ravnati vsaka znanost: iti je treba do prvih virov in se ne dati hraniti z nazori, ki jih razširijo pristranska poročila."

Jeseni leta 1901. je prišla našemu učenjaku v roke knjiga dunajskega bogoslovnega profesorja dr. Reinholda "Der alte und der neue Glaube." To je bila prva katoliška bogoslovna knjiga, katero je temeljito pregledal. "Bral sem in bral," piše prof. Ruville, "in začudenja se kar zavedel nisem. Prvikrat sem o katoliški Cerkvi dobil resnično sliko. Spoznal sem, da sem bil z mladega o tej Cerkvi čisto napačno poučen. Prepričal sem se, da imajo Jezusovi nauki tako, kot jih podaja katoliška Cerkev, najlepši zmisel. S tem je bilo krmilo zaobrnjeno, moja ladja je odplula proti resnici, ki jo je sedaj z vso močjo potegovala v kroge svojega vrtinca."

Zanimivo je, da je bister razum učenega profesorja s posebno lahkoto pripoznal dve veliki verski resnici, o katerih bi si človek mislil, da sta mu kot protestantu pred vsemi drugimi delali težave: nezmotljivost sv. Cerkve in skrivnost sv. Rešnjega Telesa. Prof. Ruville je mislil dosledno, zato pravi, da je omenjeni resnici veroval takoj, ko je spoznal njun pravi izvor in pomen; o božjem poslanstvu Jezusa Kristusa, od katerega imata omenjeni resnici svoj izvor, je bil preje prepričan. O sv. Rešnjem Telesu še posebej piše: "Spoznal sem, da je v tej skrivnosti, duša katoliške vere. Kdor je to resnico sprejel, ta se brez greha ne more več odtegniti katoliški Cerkvi. Jaz sem jo sprejel in sem bil v sreu katolik." Učenjak je vzel katekizem v roke in je pregledal člen za členom. Noben nauk mu ni delal težave, vse mu je popolnoma prijalo. Jasno mu je bilo tudi: Če je Jezus ustanovil Cerkev, ni mogel prepustiti naši prosti volji, da vstopimo v to Cerkev ali ne. Kdor spozna to Cerkev pa ostane krivoverec, ta je krivoverec iz lastne krevde.

Prof. Ruville se ni hotel več obotavljati: "Moja vera," piše, "je bila kot da bi bil mogel navesti vzrok, ki bi me bil opravičeval, če bi ne bil prestopil v katoliško Cerkev." Šel je k duhovniku katoliške župnije. Tukaj je našel navidezno malo vzpodbude, čutil se je v svoji vnemi celo ohlajenega. Še nekrat naj bi začel premišljevati, kar je bil že tolikokrat premisdil in pretehtal. Profesorjeva potrpežljivost je imela prestati hudo preskušnjo. Zato je pa dobil zanesljivih knjig, ki naj bi ga še bolj seznanile s katoliškim naukom. "Vedno trdneje je bilo moje prepričanje, da sem našel resnico, v isti meri je pa rastla v meni tudi skromnost," tako opisuje profesor svoje notranje življenje v tem času. "Pred vzvišeno, vedno enako modrostjo katoliške Cerkve sem padel na kolena. Proti dvatisočletni izkušnji moje enodnevno znanje niti od daleč ni moglo priti v poštev." Od začetka decembra do spomladi se je zavlekel pouk. Prof. Ruville je bil popolnoma pripravljen in zahvalil je Boga, ko se je slednjič spomladi leta 1909. mogel določiti dan njegovega prestopa.

Duševni preobrat se je, kot pravi profesor sam, izvršil v njem brez notranjih bojev. "Moj cilj je bila resnica in, ko sem spoznal resnico v Jezusa Kristusa, je bil moj cilj On. Njemu priti kolikor mogoče blizu, do popolne združitve z njim v sv. Rešnjem Telesu, to je bilo moje prizadevanje." Srečnega se čuti učenjak v katoliški Cerkvi tudi zaradi tega, ker more sedaj popolnoma ugoditi svojim željam po molitvi, in pravi v tem oziru: "Da bi zaradi verskih vaj izgubil čas, tega nikdar ne čutim. Opazil sem pa že, da sem si z molitvijo pridobil časa in moči."

Ali bo pa prof. Ruville kot katoličan še mogel živeti za znanost? Ljudje, ki katoliške vere ne poznajo v pravi luči, žive čestokrat v predsodku, da veren katoličan ne more biti napreden znanstvenik. Naš učenjak pa piše: "Sedaj še le morem zgodovino pisati čisto nepristransko, ko sem spoznal najpomembnejšo svetovno moč, katoliško krščanstvo v pravi luči. Nekaj velikega je, božjo resnico imeti za temelj vsemu raziskovanju. Naj ne misli nihče, da se katoliška Cerkev boji znanosti ali da jo mrzi. Vsako res znanstveno delo ji je dobro došlo. Le bolehati ne sme znanost na polovičarstvu in ne segati čez meje človeškega spoznanja."

Mirno je šel prof. Ruville po poti, ki ga je privedla do katoliške Cerkve. Pa izkusil je tudi on, kar se je pripetilo še vsakemu, ki se je kdaj odločno postavil na stran resnice. Da je učenjak prestopil v katoliško Cerkev, to so mu nekateri bolj zamerili, kot če bi se bil ne vem kam obrnil; njim profesor mirno odgovarja: "S tem večjim veseljem sem pozdravil resnico, kateri ravno napadi utisnejo njen pečat."

Seznam

SVETNIKOV-ZAVETNIKOV IN GRBOV NEKATERIH OBRTI TER NJIH ZADRUG.

Dandanes hoče imeti skoro vsako društvo in vsaka zadruga poseben društven pečat ali celo svojo društveno zastavo. Največkrat mora dotično društvo ali zadruga izdelovalcu društvenega pečata ali zastave samo zaznamovati nebeškega zaščitnika in začrtati društveni ali zadružni grb. In ker se prav naši dobi opazuje opravičeno teženje, da bi se krščanska društva in zadruge kakor nekdaj zopet postavile pod varstvo nebeških zavetnikov, podajemo v naslednjih vrsticah kratek alfabetičen seznam svetnikov-zavetnikov in grbov za razne obrti in njih zadruge.

1. **Barvarji** (strojarji in usnjarji) časte sv. apostola Simona (Gorečnika), ki je bil baje sin nekega bagrnika. Praznujejo ga obenem z Judom Tadejem dne 28. oktobra.

Za grb imajo zlato likavnico (mango) v razdeljenem modrem in škrlatastem polju.

Tudi zastavo imajo razdeljeno v dve polovici: spodaj je škrlatasta in modra, zgoraj pa modra in škrlatasta.

2. **Brivci** (glavnikarji in mazilarji) časte sv. Magdaleno (22. julija) in sv. kralja Ludovika (25. avgusta). Magdaleno slikajo namreč po evangeljski dogodbi (Mat. 26, 6—13; Mark. 14, 3—9; Luk. 7, 36—50; Jan. 12, 1—11 s posodico z dišavami ali mazilom. Sv. Ludovika pa so si izbrali brivci za zaščitnika, ker si je dal obriti polno brado, ki je bila do tedaj običajna francoskim kraljem.

3. **Čevljarji** (jermenarji, strojarji, rokavičarji) časte sv. mučenca Krispina in Krispinijana (25. oktobra), ki sta se kot oznanjevavca krščanske vere po zgledu apostola Pavla pečala s to obrtjo.

Za grb imajo črn čevelj v zlatem polju.

Zastava je črna in zlata.

4. **Delavci** (posebej še preprogarji, tkavci, dežnikarji in vrvarji) časte sv. apostola Pavla (25. jan. in 30. jun.), ker si je tudi kot učitelj narodov služil kruh z delom svojih rok. Delal je namreč šotore ali tkal iz kameljske dlake tkanine za šotore (Prim. Dej. ap. 18, 3.).

5. **Delavke** (še posebej stariši, rudarji, vrvarji) časte sv. Ano, ki je kot mati Device Marije gotovo mnogo delala in ker list pri sv. maši v njen praznik (26. julija) slavi delavno ženo.—Druga svetnica delavk pa je sv. Marta (29. julija), ker je tako skrbno stregla Gospodu Jezusu Kristusu. (Prim. Luk. 10, 38—42.)

6. **Dimnikarjem** (pa tudi pivovarjem, sodarjem in mlinarjem) je svetnik sv. Florijan (4. maja), ker je baje že v mladosti z molitvijo rešil gorečo hišo. Pripoveduje se tudi, da je rešil oglarja, ki je bil pal v gorečo ogelnico.

Dimnikarski grb sta v srebrnem polju dve navzkriž položeni metli, nad njima pa strgulja za saje.

Zastavo imajo črno.

7. **Gostilničarjem** (lončarjem in vinogradnikom) je zaščitnik sv. Goar (6. jul.), ke je sam zdržno živel pa sprejemal in gostil popotnike. Živel in deloval je v prvi polovici 6. stoletja v porenskih krajih. Mesto Sv. Goar se imenuje po njem. Doma je bil iz Akvitanije, kjer je pošteno in nedolžno preživel mladost. 24 let star je postal mašnik ter prišel v Porenje oznanjat sveti evangelij. Tam, kjer je dandanes mesto sv. Goar, je imel samotno celico, iz katere se je širil blagoslov božji po vsem Porenju. Blizu tega mesta je znana pečina Lorelaj, od katere se čuje 15kratni jek. Umrl je sv. Goar 6. julija leta 575.

Za grb imajo gostilničarji srebrno čašo in bele hlebe v rdečem polju; nad tem pa solnce, luno in zvezde tudi bele ali srebrne barve.

Njih zastava je rdeča in bela.

8. **Gozdarjev** (lovcev, optikov in kovinskih delavcev) patron je sv. Hubert (3. nov.). Bil je sin akvitanskega vojvode Bertranda ter je v mladosti živel posvetno življenje na Pipinovem dvoru. Nekoč je bil veliki teden na lovu v Ardenah. Tedaj je videl belega jelena s svetlim križem v rogovju. V resnicah svete vere ga je poučil sv. Lambert, škof v Mastrihtu. Ko je le-ta 17. septembra leta 709 umrl v Litihu mučeniške smrti, je postal Hubert njegov naslednik. Sv. Lambertu v čast je sezidal na njegovem grobu v Litihu prekrasno cerkev. Tu sem je prestavil tudi škofovski sedež ter je vodil škofijo s pravo apostolsko gorečnostjo. Umrl je l. 727. Njegovo truplo so našli l. 825 še popolnoma nestrohnjeno ter je prenesli v benediktinski samostan v Ardenah, ki so ga imenovali po njem. Že v 10. stoletju so ga ardenski lovci častili kot zavetnika ter praznovali njegov praznik 3. novembra. Priporočali so se njegovi priprošnji zlasti tudi bolniki, ki so bili oklani od steklih psov.

9. **Kamenoseki** (zidarji in tudi konjerejci) časté sv. Štefana, prvega mučenca (26. dec.). Ker so ga Judje kamenali (Dej. ap. 7, 57, 58), ga označujemo na slikah s kameni.

Kamenosečki grb: Zlato orodje (šestilo, zidarska lopatica, merilna vrv, ogelnik) v modrem polju.

Zastavo imajo modro in zlato (rumeno).

10. Zaveznik **kleparjev** (okloparjev) je sv. Viljem Veliki (10. febr.). Živel je v 12. stoletju ter velja kot ustanovitelj reda viljemitov, ki je imel glavni samostan v dolini Maleval (Divja dolina) pri Sieni na Laškem. Bil je plemenitega rodu in v mladosti kot premnogi njegovi vrstniki razbrzdan in bojevit. Izpreobrnil ga je sv. Bernard. Sedaj je začel delati ostro pokoro. Oblekel si je na golo telo oklep iz usnja, ki ga je prepasal z deseterimi verigami. Navrh si je odel raševnik in glavo pokril z železno čelado. Tako oblečen romna bosonog v Rim. Papež Evgen III. mu naloži, naj roma v sveto deželo. Viljem odpotuje l. 1145. ter se vrne krog l. 1153 v neko puščavo pri Pizi na Laškem, od tu pa v neko divjo dolino pri Sieni, ki je zato dobila ime Maleval. Tu se mu je pridružilo več spokornikov. Zato je ustanovil red, ki se je ohranil do 18. stoletja. Umrl je Viljem 10. febr. 1157. Papež Inocencij III. ga je prištel svetnikom.

Obrazujejo ga kot viteza z mečem v roki; na prsih ima križem pripetih 10 verižic; ob strani mu slonita oklep in šlem.

Zavoljo takega obrazovanja so si ga zaveznikom izbrali kleparji, ki imajo naslednji grb: Viteško bojno opravo srebrne barve v zelenem polju, nad njo pa zlato čelado.

Zastavo imajo zeleno in srebrno (belo).

11. **Ključavničarjem** (tudi colnarjem in urarjem) je zavetnik sv. Peter (29. junija), nebeški vratar.

Grb: Dva ključa navskriž položena v srebrnem polju, krog nju pa žabice ali viseče ključavnice.

12. **Klobučarji** časte sv. apostola Jakoba starejšega (25. jul.)

Za grb imajo v modrem polju črn klobuk.

Zastava je modra in črna.

13. **Kmetje** časte sv. Izidorja (10. maja). Rojen je bil sredi 11. stoletja v Madridu na Španskem od revnih pa pobožnih starišev, ki so mu že v zgodnji mladosti vcepili z besedo in zgledom ljubezni za pobožno in čednostno življenje. Mladenič je prišel služit k nekemu graščaku po imenu Janez pl. Vargas. Delal je na polju ter izboljševal neko kmetijo, ki je bila prej dolgo v najemu. Tu je zvesto služil vse svoje življenje. Vstal je zgodaj; ko je solnce vzhajalo, je bil že pri delu. Vsak dan je bil tudi pri sveti maši. Poročen je bil z Marijo Toribijo, ki jo na Španskem tudi časte kot svetnico. Umrl je l. 1130. Svetnikom je bil prišteet 12. marca l. 1622 obenem s sv. Ignacijem in sv. Frančiškom Ksaverijem.

Drug kmetski zaščitnik je sv. Vendelin. Njegov praznik se obhaja 20. oktobra. Obrazuje se kot mladenič s pastirsko palico in torbico.

Bil je plemenitega rodu, doma na Škotskem. Da bi tem zvestejše služil Bogu, zapusti domovino ter roma najprej v Rim. Od tu pride v neko samoto v pokrajini Vestrih (Westrich) v trierski škofiji na Nemškem. Živel je kot puščavnik, obdeloval zemljo ter bližnje sosede poučeval v resnicah sv. vere. Pozneje je sprejel pri nekem plemiču službo pastirja. Prav poseben blagoslov božji se je začel kazati pri njegovi čredi. Tako so spoznali njegovo svetost menihi bližnjega samostana ter ga izvolili opatom. Umrl je l. 617. Ob njegovem grobu je nastalo mestece, ki ima po njem ima St. Vendel.

Francoski kmetje in zlasti vrtnarji časte tudi sv. Fiakrija (30. avgusta). Živel je kot puščavnik pri mestu Mô (Meaux) ter z molitvijo čudežno ozdravljal bolnike. Umrl je l. 670. Slikajo ga kot vrtnarja z rovnico, lopato ali motiko. Svetinje sv. Fiakrija so l. 1768 prenesli v môško stolico.

Po njem imajo tudi ime "fiakarji" (izvoščeki). V bližini cerkve sv. Fiakrija v Parizu je bil v prejšnjih časih slovit gostinjec "pri sv. Fiakriju". Pred to gostilno so se začeli postavljati za kralja Ludovika XIV. prvi vozovi, ki so se zato imenovali "fiakarji".

Znan kmetski patron je sv. Anton puščavnik (17. jan.). Upodabljajo ga s prešičkom. Zato ga časte tudi krtačarji.

Prav tako znani kmetski zavetniei sta sveta Valburga (1.maja) in sv. Marjeta (20. julija). Njuna spominska dneva sta bila namreč v visokonemškem kmetskem pravu velike pomembe pri določevanju rokov.

14. **Knjigovezi** časte kot zaščitnika sv. kralja Ludovika (25. avgusta), ker se je v prostih urah pečal s knjigoveštvom.

Za grb imajo knjigovezi v zelenem polju zlato knjigoveško stiskalnico, knjigo in denarnico.

Zastavo imajo sivo-zlato.

15. **Kositarji** (cinjarji) časte cesarja Karola Velikega (28. jan.), ker je dal s kositrom pokriti cerkev Naše ljube Gospe v Cahenu.

Za grb jim služi vrč modre barve v srebrnem polju.

Zastavo imajo modro in srebrno.

16. **Kotlarji** časte sv. Vida (15. junija), ker ga je dal cesar Dioklecian mučiti v kotlu z vrelo smolo, in sv. mučenca Evlogija, ki so ga umorili neverniki l. 859 z bakreno sulico.

V grbu imajo škrlatasto-rdečo posodo, ki jo stražita dva zlata krilata leva, na višnjevem polju.

Njih zastava je višnjeva, rumena in škrlatasto-rdeča.

17. **Kovači** časte sv. Eligija (1. decembra), ki je umrl kot škof v Noajonu (Noyon) l. 659. Prej je bil umetelen kovač.

V grbu imajo srebrno podkev na črnem polju.

Zastava je črno-bela.

18. **Krojaška** zavetnika sta sv. Janez Krstnik (24. jun. in 29. avgusta) pa sv. Homobon(umrl l. 1197).

V grbu imajo na zelem polju naprstek in škarje jeklene barve.

Zastavo imajo zeleno-modro.

19. **Krovci** časte sv. nadangela Rafaela (24. oktobra), ker velja za načelnika angelov varuhov, katerih pomoč je zlasti krovcem potrebna.

Za grb imajo v rdečem polju srebrno krovsko orodje.

Barvi zastave sta rdeča in srebrna.

20. **Krznarjem** zavetnik je sv. Janez Krstnik (24. jun. in 29. avgusta). Obrazujejo ga, oblečenega v živalsko kožo, z jagnjetom in klicarjevo zastavo.

Za grb imajo krznarji v bakrenem polju postrani viseč hermelinov trak.

Zastava je rdeča; po rdečem blagu pa je semtertja natresenih belih pupčkov, ki značijo hermelin.

21. **Lekarnarjev** (in zdravnikov) sta sv. Kozma in Damjan (27. septembra), ki sta bila zdravnika, ali pa sv. nadangel Rafael (24. oktobra), ki je ozdravil slepega tobija.

Prva dva slikajo kot zdravnika s starinskim pokrivalom. Dasi sta umrla mučeniške smrti (l. 303), jih slikarji vendar ne označujejo z mučilnim orodjem, ampak s steklenicami za zdravila, ranocelniškim orodjem itd.

Rafael je po svojem imenu (zdravilo božje), in ker je ozdravil slepega Tobija, zavetnik lekarjev. Slikajo ga kot potnika s palico in bučo ali tudi z ribo.

22. Lončarji časte sv Goarja — (prim. štev. 7.).

Za grb imajo v zlatem polju črn lonec.

23. **Merosodniki** priporočajo se sv. nadangelu Mihaelu (29. sept.). Na slikah nosi sv. Mihael meč božji in tehtnico pravice z uteži, ker je bil vodja nebeške vojske v pravičnem boju z Luciferjem, ki se je bil vzdignil zoper Boga.

24. **Mesarji** (tudi mizarji in tesarji) časte sv. Matija (25. febr.), ker ga upodabljajo s sekiro, in sv. Luka, ker se obrazuje z volom.

V grbu imajo zlatega vola in sekiro naravne barve v rdečem polju.

Zastava je rdeče-zlata.

25. **Mizarski** zavetnik je sv. Rok (16. avg.), ker ni samo z znamenjem sv. križa zdravil bolnikov, ampak je pokopaval tudi mrliče, torej je delal tudi krste ali truge.

Za grb imajo mizarji žago in skobelj v srebrnem polju.

Zastava jim je modra in srebrna.

26. **Mlinarji** časte sv. Kristino (24. jul.), ki se vpodablja z nožem, s kačo, kleščami in mlinskim kamenom. Vsi ti znaki so v zvezi z njenim mučeništvom.

Druga svetnica mlinarjev je sv. Katarina Aleksandrijska (25. novembra), ki jo slikajo z zlomljenim kolesom, polnim krivih nožev, ker je bila mučena s takim kolesom.

Nemški mlinarji časte tudi sv. Blaža (2. febr.) vsled njegovega imena, ki so si ga razlagali od glagola "blasen", pihati. Sv. Blaž je torej med Nemci zaščitnik tistih mlinarjev, ki imajo mline ne sapo ali veter.

27. **Nožarjev** zaščitnik je sv. Mavricij, viteški junak (22. sept.). Bil je voditelj tebaške legije, v kateri so služili skoro sami kristjani. Rimski cesar Dioklecijan jih pošlje v vporno Galijo. Da bi si izprosili sreče, ali — po drugih virih — pri nekem zmagoslavju je cesar ukazal, naj legija daruje malikom. Kristjani se branijo, udeležiti se neverniške daritve. Da bi jih v stanovitnosti vstrašil, ukaže cesar posekati vsakega desetega moža. A to grozodejstvo ne zmanjša njih stanovitnosti. Voditelji Mavricij, Eksuperij in Kandid pišejo cesarju prekrasno pismo, v katerem zatrjujejo, da so cesarju zvesti in pokorni, da jih pa v tem slučaju pokorščine ne veže, ker jim cesar nekaj ukazuje, kar jim Bog prepoveduje. Ko je cesar prebral to pismo, je vso legijo obsodil k smrti. L. 286 so umrli Mavricij in tovariši pri Oktodru (današnji Martigny) mučeniške smrti. Sv. Mavricija slikajo kot vojaka-pešca z oklepom in ščitom.

(Konec prihodnjič.)

Izhaja vsako sredo.

Lastnina Kranjsko-Slovenske Katoliške Jednote v Združenih državah ameriških.

Uredništvo in upravništvo:
1951 West 22nd Place, Chicago, Ill.
Telefon: Canal 2487.

Naročnina:
Za člane, na leto.....$0.60
Za nečlane.....$1.00
Za inozemstvo $1.50

OFFICIAL ORGAN
of the
GRAND CARNIOLIAN SLOVENIAN CATHOLIC UNION
of the
UNITED STATES OF AMERICA

Issued every Wednesday.

Owned by the Grand Carniolian Slovenian Catholic Union of the United States of America.

OFFICE:
1951 West 22nd Place, Chicago, Ill.
Phone: Canal 2487.

Subscription rate:
For Members, per year.....$0.60
For Nonmembers $1.00
For Foreign Countries.....$1.50

Še je čas!

Dragi sobratje!

Prosimo Vas, da zanesljivo prečitate sledeče vrstice, ali opomin, ki je namenjen služiti edinole v Vašo lastno korist. Sledeči članek sicer ne velja za vse člane naše K. S. K. J. in čitatelje našega lista, ki ne spadajo k naši podp. organizaciji, pač pa velja onim, ki niso še ameriški državljani.

Odkar izhaja naš list, smo že večkrat na tem mestu opominjali, prosili in rotili naše čitatelje: Postanite ameriški državljani! Naglašali smo, da je po raznih naselbinah žal še dosti takih rojakov, ki niso ne krop ne voda; nazivali smo jih naravnost z "brezdomovinci". Vse te naše trditve ponavljamo danes še enkrat osobito vsled tega, ker se bližajo naši mogočni Uniji resni in kritični časi.

Ali zamore sploh kak Evropejec, najsibo že iz te ali one države — tako tudi tu živeči slovenski izseljenec trditi, da ima sploh kako domovino, dokler ne postane državljan Združenih držav? Ne! — Nikakor ne! Avstrijski državljan v pravem pomenu besede ni, ker ne živi v Avstriji, ne izvršuje postav svoje rojstne države, ji ne plačuje nikakih davkov, ne izrablja volilne pravice, i. t. d. V očeh ameriške postave se takega inozemca istotako ne smatra ameriškim državljanom, ker noče zadostiti postavnim zahtevam in želji naše mogočne Unije, da bi postal njen državljan. Torej je javno, da tak človek nima ne tu in ne onstran oceana svoje prave domovine. Naravno, da se morajo vsi tu živeči inozemci pokoriti ameriškim postavam, da plačujejo mestu, vladi ali državi davke, da ji s delom svojih rok nekaj koristijo, vendar so taki inozemci pri ameriški vladi in ameriški javnosti še vedno tujci, ker se nočejo odpovedati staremu podaništvu, ali svoji stari vlasti. To se izvrši le tedaj, če postane inozemec ameriški državljan.

Baš te dni, odkar je naše ameriška vlada napovedala oholi Nemčiji vojno in odkar so prekinjene diplomatične vezi med Združenimi državami in Avstro-Ogrsko, čitamo vedno v raznih listih zelo važne novice, ki se nanašajo na tu živeče tujce. Skoro vse večje znane tovarne, razne premogarske družbe in tudi posamezni ameriški delodajalci so pričeli odpuščati izslužb take delavce, ki nimajo niti prvega papirja. Pri Western Electric Co. v Chicagu je bilo minuli teden odslovljenih nad 300 delavcev nemške narodnosti, ker niso še imeli prvega državlj. papirja. Kam se bodo ti nemško ameriški "patrijotje" sedaj podali, ne vemo in nas nič ne briga. Mar je nam pa za naše ameriške Slovence, osobito za člane naše Jednote, da jih ne zadene sličen udarec. Gotovo je takemu odpuščenemu delavcu težavno dobiti zopet zaslužek, ker te dandanes že skoro vsak gospodar vpraša: Si li ameriški državljan ali ne? Neka rudarska družba v Minnesoti je pred par dnevi tudi odpustila vse one svoje delavce, ki niso imeli prvega državlj. papirja. — O tem ste menda tudi že Vi sami kaj čuli, ali ste se pa že celo prepričali? Ali se morda naravnost zavedajte postati državljan naše mogočne Unije, ki šteje nad 100 milijonov duš? Vam morda li ni dajala Amerika kruha, zavetja in svobode, kokorine niste še nikdar v svojem življenju uživali? — —

Že zadnjič smo omenili na tem mestu znani pregovor, da je po toči zvoniti prepozno. Tega pregovora se sedaj osobito oni tu živeči nemški podaniki spominjajo, ker ne morejo vsled napovedanega vojnega stanja vzeti niti prvega, niti drugega državljanskega papirja. Čakati bo morali še toliko časa, dokler vojna ne mine in do tedaj jih bo naša vlada vedno smatrala podanikom svojega sovražnika.

Tudi med Združenimi državami in Avstro-Ogrsko postajajo diplomatične razmere vedno bolj ostre in napete. Kdo ve, da ne pride že v nekaj dneh tudi do vojne napovedi med tema dvema državama. Potem bo ameriška vlada smatrala morda tudi tebe svojim sovražnikom. Pazila bo na vsak tvoj korak in gorje ti, če prideš v navskrižje s postavo. Temu si boš pa edinole sam kriv. Čemu pa nisi vzel že prej državljanskega papirja. Tu živiš morda že 5, 10, 15 do 20 let in še vedno si "greenhorn", kakor te nazivajo Amerikanci.

Še je čas, da se izogneš vseh neprilik. Če torej nimaš še prvega papirja, hiti še danes na bližnjo sodnijo in se odpovej svoji stari domovini. Stopi pod našo číslano zvezdnato zastavo in v okrilje našega mogočnega ameriškega orla, da ne bo morda že prepozno!

Naturalizacijske postave in določbe.

VPRAŠANJA IN ODGOVORI katere stavi sodnik onim, ki prosijo za drugi, ali državljanski papir.

(Nadaljevanje.)

A.: Who makes the laws for State of Illinois?

(Hu meks the los for stet of Illinois?)

Vpr.: Kdo dela postave za državo Illinois?

A.: The Legislature at Springfield.

(The ležisléčr et Springfield.)

Odg.: Legislatura (postavodaja) v Springfieldu.

Q.: Of how many parts is the State Legislature composed?

(Of hau meni parts iz the Stet ležisléčr kampozd?)

Vpr.: Iz koliko delov je državna legislatura sestavljena?

A.: Of two; the Assembly or the House of Representatives and of the Senate.

(Of tu; the Asembli or the haus of Reprizentativs end of the Senet.)

Odg.: Iz dveh, asemblija (ali zastopniške zbornice) in iz senata.

Q.: How is our State Legislature elected?

(Hau iz our Stet Ležisléčr ilekted?)

Vpr.: Kako so izvoljeni zastopniki naše državne legislature?

A.: By direct vote of the people.

(Baj dajrekt vot of the pipl.)

Odg.: Ljudstvo jih direktno izvoli.

Q.: For how long is an Assembly man or Representative of State elected?

(For hau long iz en Asemblimen or Reprizentativ of Stet ilekted?)

Vpr.: Za kako dolgo je izvoljen Asemblyman ali zastopnik?

A.: For 2 years.

(For tu jirs.)

Odg.: Za 2 leti.

Q.: For how long are our State Senators elected?

(For hau long ar aur Stet Senetors ilékted?)

Vpr.: Za kako dolgo so naši državni senatorji izvoljeni?

A.: For 4 years.

(For for jirs.)

Odg.: Za 4 leta.

Q.: How many members has the Legislature of the State of Illinois?

(Hau meni members hez the Ležisléčr of the Stet of Illinois?)

Vpr.: Iz koliko članov sestoji legislatura države Illinois?

A.: It has 51 Senators and 153 Assemblymen or Representatives.

(It hez fiftivon Sénetors end end Von hundred fifti tri Asemblimen or Reprizéntativs.)

Odg.: Legislatura države Illinois sestoji iz 51 senatorjev in 153 zastopnikov.

Q.: Who is the head, or the chief executive officer of the State Illinois?

(Hu iz the hed or the čif eksekjutiv ofiser of the Stet Illinois?)

Vpr.: Kdo je načelnik ali glavni eksekutivni uradnik države Illinois?

A.: The Governor.

(The gavernor.)

Odg.: Guverner.

Q.: What is the name of our Governor?

(Vat iz the nem of aur Gaverner?)

Vpr.: Kako je ime našega guvernerja.

O.: Mr. Frank O. Lowden.

Odg.: Gospod Frank O. Lowden.

Q.: Do you know the names of some other Officers of our State Government?

(Du ju nou the nems of sam oder Oficers of aur Stet Gavernment?)

Vpr.: Ali veste še kaka druga imena naših državnih uradnikov?

A.: Mr. John G. Oglesby, Lieutenant-Governor; Mr. Louis L. Emmerson, Secretary of State; Mr. Len Small, State Treasurer; Mr. Edward J. Brundage, Attorney General and Mr. Andrew Russel, Auditor.

(Mr. John G. Oglesby, luténant gavernor; Mr. Louis L. Emmerson Sekreteri of Stet; Mr. Len Small Stet Trežerer; Mr. Edward J. Brundage, Atornej Ženeral end Mr. Andrew Russel, Auditor.)

Odg.: Gospod John G. Oglesby, podguverner g. Louis L. Emmerson, državni tajnik; g. Len Small državni zakladničar, ali blagajnik; g. Edward J. Brundage, generalni pravdnik in g. Andrew Russel, auditor.

(Dalje prihodnjič.)

Kako dolgo bo še trajala draginja?

Znano je, da kadar se vname kje kaka vojna, se hitro pojavi tudi njena najbližja sestra — draginja. Med tem ko žanje vojna svoje žrtve na bojnem polju, doprinaša draginja preostalemu ljudstvu doma skrbi, težave in lakoto. Kaj je lakota, ve najbolj le oni, ki jo je že sam skusil.

V slučaju vojne skrbi vlada v prvi vrsti za vojaštvo na fronti, da je z vsem kar najbolj mogoče preskrbljeno, potem šele pride na vrsto doma ostalo ljudstvo, kar je povsem pravilno. Vojak bi namreč ne mogel nikakor premašati naporov težavne službe, če bi bil lačen(med tem ko se ljudstvo doma osobito na kmetijah preživlja s poljskimi pridelki. Glavne posledice draginje trpijo v vojnem času najbolj delavski sloji po večjih trgih in mestih, ker morajo vsako stvar kupovati za drag denar.

Marsikdo se že sedaj tolaži z besedami: "Potrpimo, po vojni bo pa zopet boljše in po starem!" — Žal pa, da se vsakdo izmed teh hudo vara in moti.

Sedanja vojna, ki traja že 3 leta, je povzročila, da je svet porabljal bolj hitro življenske potrebščine, kakor jih je pa pridelval; vsled tega je pošla torej vsa rezervna zaloga. Sedaj je na milijone in milijone trdnih in zdravih mož odtegnjeno od dela, ki je vzdrževalo vso produktivno industrijo. Namesto da bi se pečali z delom, pa opravljajo nelepi posel človeškega klanja.

Ako zasledujemo vprašanje: Kako dolgo bo še trajala draginja? moramo pomisliti v prvi vrsti, da ne bo tem milijonom bojevnikov po končani vojni takoj mogoče producirati živeža. Pred vsem in najprvo bo treba popraviti in prenoviti to, kar je vojna uničila. Treba bo graditi nove hiše, naselbine, vasi, trge, mesta, ceste, okraje, tovarne itd. — kar je sedaj porušenega. Treba bo oskrbovati številne pohabljence, in ranjence in poleg vsega tega se bo število ljudstva tudi skrčilo, ker je padlo že na milijone in milijone oseb na bojnem polju.

Prav smelo in lahko se računa, da bo preteklo po končani vojni najmanj še 5 let, predno bodo nastopili zopet normalni časi, da se bo toliko živeža producilo, kakor porabilo. Med vsem tem časom bo vladala še draginja. In še več, ta draginjska doba se bo skoraj gotovo po končani vojni še za nekaj let podaljšala in sicer vsled ogromnih vojnih odškodnin, katere bodo raznim državam naložene. Odplačevati bo treba še leta in leta po vojni glavnico in obresti na bilijone in bilijone narejenega vojnega posojila; ves ta denar bodo države dobivale od ljudstva potom povišanih davkov in naklad. Iz vsega tega, lahko razvidimo, da je še daleč, pred nami ona doba, ko bo draginja zopet pojenjala.

Domoljubje katoličanov chikaške nadškofije.

Dne 10. t. m. se je vršilo pod pokroviteljstvom mil. nadškofa George W. Mundelein-a v hotelu La Salle zborovanje zastopnikov vseh katoliških dobrodelnih društev chikaške nadškofije, kojega se je udeležilo nad 500 oseb: prelatov, duhovnikov in uglednih lajikov. Namen tega važnega zborovanja je bila spojitev vodstva raznih katoliških dobrodelnih društev v en glavni izvrševalni, ali osrednji odbor, kateremu bo načeloval mil. nadškof.

Dan kasneje so objavili vsi večji chikaški angleški dnevniki obširno poročilo o tem zborovanju sicer ne zaradi cetralizacije katoliških dobrodelnih društev naše nadškofije, pač pa zaradi domoljubja, katero je pri tej priliki mil. nadškof izrekel, obljubil in pokazal v imenu vseh vernikov svoje nadškofije.

Most Rev. George W. Mundelein je porabil baš sedanje kritične odnošaje Združenih držav za glavno jedro svojega govora na tem zborovanju. Zatrjeval je v pričo vseh in javno, da bodo ostali v vojnem času vsi katoličani njegove nadškofije zvesti in udani naši mogočni Uniji in njeni zastavi in ji bodo radi priskočili na pomoč v slučaju sile in nevarnosti.

Mil. nadškof je o tem govoril sledeče:

"Letos na Veliki petek popoldne je stopila naša domovina formalno v vojno. Dolgo časa smo upali in molili, da bi božja Previdnost odvrnila od nas vdeležbo pri sedanji svetovni tragediji, ki je zahtevala že toliko življenj in toliko človeške krvi; pa božja Previdnost je določila drugače.

Sedaj, ko se je ta usoda pričela, ne zamore nihče povedati, koliko časa bo trajala, koliko človeških žrtev bo zahtevala in kake žrtve moramo pri tem doprinašati.

V tej usodni uri jaz obljubujem vdanost našega katoliškega ljudstva napram naši zastavi in sicer od najmanjšega tamburskega dečka iz kake sirotišnice, do najstarejšega veterana iz kakega zavetišča; obljubujem dalje vdanost in zvestobo do naše domovine in zastave v imenu vsakega duhovnika, vsake šolske ali usmiljene sestre, vsakega odraščenega in vsakega šolskega otroka. Ne mislite, da to povdarjam v stanju navdušenosti ali hipne razburjenosti, ali vsled lepše vsebine govora. Tozadevno nas boste sodili šele po dejanjih in ne po besedah.

Kmalu se bo podalo z doma dosti naših mladih mož in fantov, da stopijo v vrsto armade in mornarice. Stara cerkev, ki je pazila dosedaj nanje doma, — jim bo sledila tudi na bojno polje. Bog ve, da potrebujemo nujno duhovnike; pa vseeno bomo zbrali naše moči skupaj, ki bodo sledile našim bojevnikom. Dva izmed mojih mlajših duhovnikov sta že na dopustu, da se lahko vsako uro pridružita polkom; ostali jima bodo sledili, če bo potreba.

Z dovoljenjem mornarične oblasti sem že ukrenil potrebne korake, da bo že tekom 48 ur prevzel eden izmed mojih najbolj delavnih mladih duhovnikov dušno oskrbovanje med mladimi novinci Mornarične vežbalne postaje v Lake Bluff. Ta bo gledal in skrbel, da bodo šli mladi mornarji, približno 1000 po številu — duševno in telesno okrepčani na naše bojne ladje. Dosti izmed teh žal več ne bo imelo prilike prejeti sv. zakramente, ker se sedaj nahajamo v vojnem stanju; naši možje morajo iti versko potolaženi in neustrašeni smrti nasproti.

Naše usmiljene sestre in usmiljenke iz drugih krajev, ki so pravi angelji na bojnem polju vam ponujajo svojo službo in delo pri oskrbovanju ranjencev, in za tolažbo umirajočih. Vsaka katoliška bolnišnica v tem mestu bo dala svoje posobje, opravo in oskrbovanje državi na razpolago. Pomnite pa, da mi vse to ponujamo z veseljem, prostovoljno in na naše lastne stroške; zato ne pričakujemo nikake odškodnine, ali celo zahvalo, kajti vse to bomo storili iz ljubezni do Boga in do domovine.

Radi bi pa pri tem vprašali one maloštevilne posameznike in organizacije, ki so nas zadnja leta tožile pred sodnijo in blatile po listih, če bodo ti v sedanjem času izkazali toliko hvalisane ljubezni do svoje domovine, kot tedaj ko ni bilo potreba.

In še več kot gori označeno moramo mi storiti. Mi ne smemo nikakor zanemarjati onih, ki bodo doma ostali. Ko odhaja vojak na vojsko, mora biti prepričan in v mislih, da ne bodo ostali njegovi ljubljenci doma zapuščeni, tudi te hočemo mi oskrbovati če bo treba. To govorim iz lastne skušnje še z mojega rojstnega doma, kar sem slišal še kot otrok. — Preteklo je namreč dolgo časa, predno je prišla v drugi državljanski vojni državna pomoč zapuščenim družinam; to je bila menda posledica slabe pripravljenosti.

Vsled tega želim, da bi v vsaki katoliški fari pridno delovala podružnica, naše znane dobrodelne družbe sv. Vinc. Pavlanskega. Na ta način lahko hitro pomagamo onim, katerih oskrbniki in redniki so odšli na vojno.

Ko odide kak mlad oče na bojno polje vsled klica domovine, zapusti doma boječo ženo in otroke. Tak vojak je v neprestani skrbi, kako se godi doma njegovi družini. Tudi tega moža zagotavljam, da bomo skušali že mi skrbeti za njegovo deco, da ji bomo dali streho in živež — če smo tudi mi sami prisiljeni do tega koraka. Mi bomo skrbeli za njih telesni in dušni blagor tako vneto in srčno, kakor se bo boril njih oče za našo domovino in zastavo."

Povečanje naše trgovske mornarice.

Ko so stopile Združene države v vojno stanje z Nemčijo, je bil njih glavni namen razdreti in ustaviti blokado "kajzerjevih" podmorskih čolnov. Ako se jim ta načrt posreči, potem bo Nemčija premagana in bo zopet zavladal svetovni mir. Kakor čitamo prede zadnje dni nemški armadi zelo slaba na suhem ozemlju, kar berlinska vlada sama priznava. Površina svoječasno podjarmljenega, ali po Nemcih pridobljenega ozemlja se vsak dan krči, Hindenburgova slava pojenja. Kdo ve, če se ne bo morala nemška armada že čez nekaj mesecev popolnoma umakniti z zapadne (francoske) fronte?

S proglasitvijo vojnega stanja napram Nemčiji, so se pridružile naše Združene države ententnim zaveznikom in jim obljubile svojo pomoč, da se enkrat za vselej stre ošabnega nemškega dvoglavega orla. Da se bo pa to zamoglo čim preje doseči, bodo delale Združene države z evropskimi zavezniki solidarno. V prvi vrsti jim bodo dale veliko vojno posojilo, za kar bodo pošiljale preko oceana živež, obleko in municijo. Ker za enkrat ni mogoče, da bi Združene države pošiljale venkaj tudi svoje vojaštvo, kar se menda sploh ne bo zgodilo — so sklenili pri washingtonski vladi, povečati pred vsem našo trgovsko mornarico. Če bo imela Amerika dovolj svojih tovornih parnikov na razpolago, bo lahko s tem pomagala in koristila ententnim zaveznikom kar na dvojen način. Prvič bo oskrbovala zaveznike z raznimi vojnimi potrebščinami in drugič bo s svojimi oboroženimi tovornimi parniki lahko potapljala nemške podmorske čolne v vojnem pasu.

Znano je, da je vsaka stvar, katere se Amerika oprime — nekaj velikega ali epohalnega. Tako se lahko ponašajo Združene države z največjimi in najbolj modernimi bojnimi ladjami, z največjim in najdražjim prekopom (Panama) itd. Pri posvetovanju o povečanju naše trgovske mornarice so izdelali razni izvedenci v Washingtonu torej tudi tako epohalen načrt, da se bo čudil ves svet, ko se stvar enkrat uresniči.

Da bo mogoče na gori omenjeni način streti nemško blokado, ne bodo Združene države zgradile samo nekaj, ali par ducatov novih tovornih parnikov, temveč kar cel tisoč. Vojni oddelek je že ukrenil potrebne korake za izvršitev tega načrta. Predsednik Wilson ima že na razpolago 50 milijonov dolarjev za enkrat; to svoto se bo pa kasneje še znatno povečalo.

Sedaj nastane še le glavno vprašanje: kakšne tovorne parnike bodo Združene države zgradile? — Majhne in lesene. — Vsak izmed teh parnikov bo zavzemal le od 2000 do 3000 ton prostornine; ogrodje parnika ne bo iz jekla, temveč iz samega trdega lesa. Elektični stroji bodo proizvajali na takem parniku na uro do osemindvajset morskih vozlov brzine, kar prekaša celo največji parnik na svetu to je "Vaterland", ki je bil nedvno zaplenjen v newyorškem pristanišču. Stroški za zgradbo enega takega parnika so preračunjeni na $250,000 do $300.000. Vladni department se je obrnil sedaj na vse privatne ladjedelnice, na iztoku, jugu, osobito pa na zapadu, poverivši jim naročila za toliko in toliko novih lesenih parnikov. Dosedaj se je zavezalo že nad 100 lastnikov privatnih ladjedelnic da bodo šle vladi na roke pri povečanju trgovske mornarice. Za enkrat se delajo sedaj še samo predpriprave; z gradbo se pa prične že čez 5 mesecev. Ko bo enkrat vse delo v pravem tiru, bodo povprečno trije taki parniki sleherni dan do cela dograjeni; v 12 mesecih že, pa bo predpisano število teh parnikov izročenih prometu. Pri gradbi te ogromne nove flotile v raznih ladjedelnicah bodo zaposleni samo najbolj vešči tesarji in delavci; vseh skupaj približno 150.000; delavce bo preskrbela znana organizacija "American Federation of Labor",

Vladni inženirji, ki imajo gradbo teh parnikov v oskrbi so prišli na izborno misel, da bodo baš tako zgrajeni parniki najbolj pripravni za uničenje nemških podmorskih čolnov. V prvi vrsti ne bodo ti leseni parniki tako dragi, kakor iz jekla; drugič bodo tudi veliko lažji; in zgradilo se jih bo lahko veliko preje, kot jeklene. Če bo potopil kak nemški podmorski čoln en tak parnik, ne bo znašala materijalna škoda toliko, kakor če bi potopil kak orjaški parnik izdelan iz jekla; škoda tudi pri potopljenem blagu ne bo tolika.

Sedaj šele pride glavna stvar na vrsto. Vsak izmed teh parnikov bo dobro oborožen z brzostrelnimi topovi. Moštvo ali posadka parnika bo znašala 30 mož. Ko bo dospel eden izmed teh parnikov v vojni pomorski pas, mu bo gotovo sledil kak nemški podmorski čoln. Poveljnik ameriškega tovornega parnika bo imel ukaz, že prvi hip streljati na sovražni podmorski čoln ali se mu postaviti v bran. Nad vse umna je bila pa ideja naših inžinirjev, da naj se te parnike za obrambo opremi še z "hidroplani", "Hidroplan" je najnovejše vrste naprava, ki jo rabijo osobito Avstrijci proti Italijanom ob Jadranskem morju. Ž njim se vožiš lahko po vodi, ker ima male čolničke od zdolej; se pa lahko tudi z "hidroplanom" dvigneš v zrak in letaš ž njim, kakor z "aeroplanom". Ameriški klub avijatikov je obljubi vladi v Washingtonu, da bo on preskrbel za vsak novi leseni tovorni parnik po en 'hidroplan'. Naravno da bodo tudi ti "hidroplani" dobro oboroženi z malimi topiči. V slučaju, da zadene nemški podmorski čoln kak novi ameriški tovorni parnik, se bo letalec nagloma dvignil s 'hidroplanom" v zrak in bo pričel metati bombe na podmorski čoln. Samo ena dobro pomerjena bomba in podmorski čoln bo uničen. Predstavljajte si sedaj slučaj, da bi n. pr. 500 teh novih ameriških tovornih parnikov naenkrat zasedlo pomorski vojni pas in da bi se vnela bitka med temi "hidroplani" in med nemškimi podmorskimi čolni. V kratkem času bi lahko ta nova ameriška flotila potopila vse nemške podmorske čolne in zmaga bi bila na naši strani. Ko bo Nemčija enkrat uvidela, kako bojno sredstvo za uničenje njenih podmorskih čolnov so si Amerikanci izmislili, in bodo isto tudi nedvomno izvršili — se bo mogla udati na svojo veliko sramoto. S porazom Nemcev bo pa zavladal po celem širnem svetu zopet mir, katerega že tako težko pričakuje.— Dal Bog, da bi se to kmalu uresničilo!

Če bi hotel ti vsem ustreči, bi ti ne zadostovali zakladi vseh kraljev na svetu.

Priprosta uniforma pri igri z žogo, je dečkov velika ideja.

K. S. K. Jednota

Ustanovljena v Jolietu, Ill., dne 2. aprila 1894. Inkorporirana v Jolietu, državi Illinois, dne 12. januarja, 1898.

GLAVNI URAD: JOLIET, ILL.

Telefon 1048

Od ustanovitve do 1. marca 1917 skupna izplačana podpora

$1,228,675.47

GLAVNI URADNIKI:

Predsednik: Paul Schneller, 6202 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
I. Podpredsednik: Joseph Sitar, 805 N. Chicago St., Joliet, Ill.
II. Podpredsednik: Anton Grdina, 6127 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
Glavni tajnik: Josip Zalar, 1004 N. Chicago St., Joliet, Ill.
Pomožni tajnik: Josip Rems, 2327 Putnam Ave., Brooklyn, N. Y.
Glavni blagajnik: John Grahek, 1012 Broadway, Joliet, Ill.
Duhovni vodja: Rev. Jak. Černe, 820 New Jersey Ave., Sheboygan, Wis.
Pooblaščenec: Martin Muhič, box 537, Forest City, Pa.
Vrhovni zdravnik: Dr. Martin Ivec, 900 N. Chicago St., Joliet, Ill.

NADZORNIKI:

Josip Dunda, 704 Raynor Ave., Joliet, Ill.
Geo. Thomas, 904 East B St., Pueblo, Colo.
John Povsha, 311 — 3. Ave., Hibbing, Minn.
Frank Petkovšek, 720 Market St., Waukegan, Ill.
Frank Frančič, 318 South Picreé St., Milwaukee, Wis.

POROTNI ODBOR:

Mihael Kraker, 614 E. 3. St., Anaconda, Mont.
Geo. Flajnik, 3329 Penn. Ave., Pittsburgh, Pa.
Anton Gregorich, 2112 W. 23. St., Chicago, Ill.

PRAVNI ODBOR:

Joseph Russ, 6619 Bonna Ave., N. E., Cleveland, Ohio.
Frank Svete, 38 — 10th St., North Chicago, Ill.
Frank Plemel, Rock Springs, Wyo.

UREDNIK "GLASILA K. S. K. JEDNOTE":

Ivan Zupan, 1951 W. 22nd Place, Chicago, Ill.
Telefon: Canal 2487.

Vsa pisma in denarne zadeve, tikajoče se Jednote naj se pošiljajo na glavnega tajnika- JOSIP ZALAR, 1004 N. Chicago St., Joliet, Ill., dopise, društvene vesti, razna naznanila, oglase in naročnino pa na: "GLASILO K. S. K. JEDNOTE", 1951 W. 22nd Pl., Chicago, Ill.

Iz urada gl. tajnika K. S. K. Jednote

PRISTOPILI ČLAN.

K dr. sv. Jožefa 148, Bridgeport, Conn., 22286 Kocet Ivan 16 1000, spr. 18. marca 1917; društvo šteje 78 čl(ic).

PRISTOPILE ČLANICE.

K dr. sv. Jožefa 148, Bridgeport, Conn., 8144 Puhan Katarina 18. 500. — 8145 Kocet Barbara 23, 500; spr. 18. marca 1917; društvo šteje 78 čl(ic).

SUSPENDOVANI ČLAN ZOPET SPREJET.

K dr. Mar. Vnebovzete 77, Forest City, Pa., 19847 Prime Ignac 21, 1000, 28. marca 1917; društvo šteje 216 (čl(ic).

Joseph Zalar, gl. tajnik

Več članov K. S. K. Jednote je v vojaški službi. Radi tega se uradnim potom prosi in opozarja vse brate tajnike krajevnih društev; da takoj po prejemu tega naznanila naznanijo na glavni urad Jednote imena in naslove vseh članov, ki se nahajajo v vojaški službi.

Istotako je dolžnost vsakega društva naznaniti ime člana, ki bi slučajno od sedaj naprej šel k vojakom.

To naznanilo je smatrati za uradno in zelo važno, vsled tega je pričakovati, da se od strani društvenih uradnikov vpošteva. Društva, ki bi ne vpoštevala tega naznanila in ne sporočila imen članov vojakov na urad Jednote, bodo posledice, ki znajo vsled takega zanemarjanja nastati, trpela sama.

Glavni urad K. S. K. Jednote 30. marca 1917.

Jos. Zalar, gl. tajnik.

NAZNANILO ČLANOM IN ČLANICAM K. S. K. JEDNOTE.

Vsakteri izmed članov in članic naše organizacije zna, da plačuje mesečno 10c v pokritje Jednotinih upravnih stroškov. Iz stroškinega sklada se plačujejo vsi stroški razun smrtnine, poškodnine in bolniške podpore. Vsakih šest mesecev je izdano podrobno finančno poročilo, iz katerega se razvidi koliko se prejme stroškinega denarja in koliko ter zakaj se izplača.

Pripomniti moram, da mesečni dohodki stroškinega sklada tekom leta nikakor ne zadostujejo v pokritje stroškov. Večje ko je podjetje, toliko večji so tudi stroški. Tako je pri vsaki tvrdki, pri vsaki upravi in istotako je pri podpornih organizacijah.

Mogoče si bode kateri izmed članov ali članic mislil in rekel, zakaj pa se ne rabi v pokritje upravnih stroškov denar iz smrtninskega ali katerega drugega Jednotinega sklada. Na to hočem vže naprej odgovoriti in naznaniti, da državni zakon odločno prepoveduje rabiti denar iz smrtninskega, rezervnega, poškodninskega ali bolniškega sklada, v kake druge namene, nego za v svrho, ki je vplačan Z drugimi besedami rečeno: Smrtninski ali rezervni sklad, se ne sme rabiti za drugo nego samo za izplačilo posmrtnin; poškodninski denar se sme rabiti le za pokritje poškodninskih slučajev in denar v bolniškem skladu za pokritje in izplačilo bolniških podpor. Upravni stroški se zamorejo pokrivati le z denarjem iz stroškinega sklada. Kako pa naj se pokrije poslovne stroške, če so stroški večji nego dohodki? To je nekaj nemogočega.

V stroškinem skladu se nahaja zelo majhna svota denarja. Stroški so od meseca do meseca kolikor toliki, posebno veliki pa bodo letošnje leto radi glavnega zborovanja. Vsaka konvencija stane Jednoto precej denarja in tako bode tudi z letošnjo. Da pa ne bodemo brez vsakega denarja v stroškinem skladu ob času prihodnje konvencije, moram že sedaj cenjeno članstvo opozoriti na posebni asesment, ki bode razpisan prihodnji mesec na člane in članice K. S. K. J.

Vsakdo mi lahko veruje, da mi je pisati o posebnih asesmentih, najbolj težavno in najbolj neprijetno. Sam po sebi sodim, da je vsakteremu članu in članici neljubo, plačevati posebne doklade. Sitno je za društv. uradnike(ice), ki morajo pri pobiranju asesmenta marsikatero preslišati; toda cenjeni člani in članice, krivda ni Jednotinega in ne društvenega odbora, če se mora razpisati posebni asesment. Veliko premoženja imamo v Jednotini blagajni, toda kakor sem že omenil, državni zakon odločno določuje zakaj se sme in zakaj se ne sme rabiti denar različnih skladov. In ker je dolžnost nas vseh, da se držimo in pokorimo postavi, radi tega prosim cenjeno članstvo, da se vsled tega naznanila preveč ne razburja, kajti vsakteri sme biti uverjen, da če bilo mogoče na kak način izogniti se razpisu posebnega asesmenta, bi to z veseljem napravil.

Z bratskim pozdravom,

JOS. ZALAR,
gl. tajnik.

Glavni urad K. S. K. J. 4. aprila 1917.

Finančno poročilo K. S. K. Jednote

za mesec marc 1917.

Dr. štev.	Prejeli za račun ases. štev. 2-17 za marc 1917.	Izplačali: Smrtnine	Izplačali: Poškod.	Izplačali: Boln. podp.
1	$ 341.75			
2	619.31			
3	191.41			
4	117.91			
5	191.62	600.00		
7	580.59			
8	150.33	1,000.00		
10	23.46			
11	79.13			
12	394.01			
13	74.08			
14	262.55		50.00	
15	215.67	1,000.00		
16	184.73	1,000.00		
17	25.26			
20	74.43			
21	95.95			
23	55.38			35.00
24	24.06			
25	580.31	500.00		
29	420.83		50.00	
30	369.39			
32	90.84			
33	198.93			
38	116.08			
39	26.28			
40	141.72			
41	123.05			
42	156.55			
43	202.00			
44	299.04			
45	76.86			
46	52.84			
47	119.06			
49	88.95	200.00		
50	355.12	400.00		
51	83.62			
52	83.65			
53	248.34			
54	84.31			
55	131.33			
56	258.72			
57	139.25			
58	86.73			
59	276.28			
60	69.11			
61	185.86			
62	30.79			
63	239.23	1,700.00		
64	124.06			
65	177.49	500.00		
67	70.56			
68	13.63			
69	30.89			
70	135.23			
71	26.09			
72	106.76			
73				
74	74.77			
75	91.74			
77	260.40	500.00		
78	224.71			
79	127.65			
80	208.45			
81	201.36			
83	67.33			
84	107.33			
85	57.15			
86	55.71			
87	153.13			
88	66.26			
89	189.84			
90	31.47			
91	147.03			
92	85.15			
93	172.65	1,000.00		
94	46.38			
95	98.98			
96	47.03			
97	61.17			
98	102.76			
100	19.42			
101	64.72			
102	4.37			
103	114.53			
104	78.81			
105	73.34			
108	116.48			
109	47.89			
110	69.49			
111	34.87			
112	120.92			
113	78.23			
114*	40.37			
114	38.41			
115	118.66	400.00		
118	44.91	1,000.00		
119	40.66			
120	127.30			
121	42.60			
122	34.59			
123	69.56			
124	5.83			
126	38.92			
127	101.35			
128	62.48			
129	16.01			
130	9.41			
131	127.04			
132	82.64			
133	33.92			
134	31.10			
135	120.63			
136	55.91			
137	40.65			
139	43.17			
140	43.57			
143	41.97			
144	134.13			
145	44.64			
146	104.59			
147	53.34			
148				
150	54.02			
151	31.94			
152	146.86	400.00		
153	33.52	250.00		
154	28.32		50.00	
156	80.17			
157	55.51			
158	24.30			
159	24.95			
160	22.38			
161	20.73			
162	170.50			
163	89.03			
Skupaj	$15,653.12	$10,450.00	$150.00	$35.00

Preostanek 28. febr. 1917 ..... $479,149.18

Prejemki tekom meseca marca 1917.

Plačanega od društev	$15,653.12	
Obresti	371.52	
Najemnina	58.50	
Povrnjeno od plačanega special ases. za tlakovanje ceste (N. Chicago St.)	17.30	
Tazewell County, Ill., Drainage Bonds	20,000.00	
Iron County, Utah, School Bonds	25,000.00	$ 61,100.44
		$540,249.62

Izdatki.

Plačana posmrtnina	$10,450.00	
Plačana poškodnina	150.00	
Plačana bolniška podpora	35.00	
Razni upravni stroški	1,269.31	

Kupljene obveznice.

Tazewell County, Ill., Drainage 5½% obresti, s premijo in dotečenimi obrestmi	21,298.54	
Iron County, Utah, School Bonds 5% obresti, s premijo in dotečenimi obrestmi	28,397.28	$ 61,600.13
Preostanek 31. marca 1917		**$478,649.49**

Joliet, Ill., 6. aprila 1917.

Opomba: Društvo zaznamovano z svezdico ima plačan ases. štev. 2-17 v mesecu marcu.

JOS. ZALAR, gl. tajnik.

Beneški Slovenci.

(Spisal prof. Ivan Trinko v koledarju Družbe sv. Mohorja l. 1905.)

Dosti se je že čitalo v različnih slovenskih knjigah in spisih o raznih evropskih in drugih narodih, njih zgodovini, šegah, navadah i. t. d. tako tudi o narodih v najoddaljenjših krajih izven Evrope.

Vse to je dobro in lepo; toda jaz mislim, da se mora spoznanje širiti na oni način kakor kolobari na mirni vodni površini, če vržeš kamen v njo. Najprej začnimo ; ri sebi in spoznajmo sebe in svoje, in potem druge po vrsti, kakor so nam bolj ali manj bližnji in sorodni. Seveda, če se prav tako ne godi, krivda ne pade na bralce, ampak na same pisatelje. Da se ne bo očitalo tudi meni kaj takega hočem v naslednjem podati par vrstic o beneških Slovencih, o katerih bržkone večina udov sv. Mohorja nič ne ve, dasi so pravi pravcati Slovenci tudi oni.

O teh Slovencih lahko pravimo da so predstraža vsemu slovanstvu na jugozahodni strani, v neposredni dotiki z latinskimi narodi. Politično spadajo pod italijasko kraljestvo in pebivajo v furlanski ali videnski pokrajini (provincia di Udine), raztrešeni po gorah in dolinah ob laško-avstrijski meji tilgoriških Slovencev. Lahko rečemo da je bila v starih časih dobra polovica prostrane furlanske ravnine naseljena s Slovenci, kakor nam pričajo razne listine in pa tudi mnoga krajevna imena, ki so se do zdaj ohranila. A kakor se zdi ta niso v dotiki z današnjimi Slovenci, ampak ohkoljeni krog in krog in tudi pomešani s tujim elementom; za to ni čuda, da so se polagoma potujčili. Sicer pa se je potujčilo tudi mnogo sedanjih beneških Slovencev; naval laške narodnosti bije neprenehoma in žal vspešno ob bregove slovanskega ozemlja, in ti bregovi se malo po malem krhajo ob robeh, in naša zemlja se krči in izginja.

Vseh Slovencev na Beneškem je zdaj v okroglem številu 36.000. Po študijah slavnega poljskega učenjaka, vseučiliščnega profesorja Baudouina de Courtenay, se delijo, na podlagi jezikovnih sposobnosti, na štiri znatno različne skupine. Bolj na severu v dveh dolinah pod Kaminskim gorovjem prebivajo Rezijani. Južno od njih odločena po dolgem grebenastem hrbtu, stanuje druga skupina — Tarčentinski Slovenci, tako zvani ker spadajo pod furlanski okraj Tarcento. Sledijo za njimi jugovzhodno Nedižki (od reke Nediža laški Natisone), ali Šempeterski Slovenci v svojem času čisto slovenskem okraju. Slednjič ob mejni rečici Idriji (laški Indrio) Idrijski Slovenci ali Starogorski Slovenci, katerih sicer ni baš veliko in bi se mogli lahko prištevati k Šempeterskim.

Dežela, v kateri prebivajo je povsem gorata. Rezija ima najvišje gore (gora Kamin meri 2621 m.) in je najbolj mrzla, pusta in revna. Narodna rezijanska pesem je tako-le značilno slika:

Ko vuna verh mi pridova,
Ki pavsorod mi viduva,
Tje ta mu sve polednova,
Je makoj skala ano rob,
Tje nutavb dnö mi viduva,
Je makoj voda ano prod.
(Kadar prideva na vrh
Odkoder vidiva povsod,
Tja in sem pogledava,
Ni drugega kot skala in rob
Tje notri do dna mi vidiva,
Ni kot voda in prod.)

Glavna rezijanska dolina je sicer lepa in prav krasno teče po nji rečica Bela, ali "Rozojanska wöda," kakor jo zovejo Rezijani: vendar ne rodi veliko. Prideljujejo pomalem krompir, fižol, bob, koruzo. žito in repo. Omenjeni pridelki skupaj z mlekom in sirom—(kajti tudi pastirstvo gojijo v Reziji)dajejo ljudstvu borno, a zdravo hrano. Sicer bi se ja Rezijanje ne mogli preživeti samo s tem, kar jim zemlja rodi; zato si pa pomagajo večinoma z rokodelstvom in s kupčijo. Izseljujejo se začasno v obilnem številu in romajo po bližnjih in daljših krajih, koder popravljajo domačo posodo, ali pa prodajajo lonce, sklede i. t. d. Pri tem morajo, seveda, trpeti marsikaj — slabo vreme, mraz, vročino, glad, tujo surovost in zaničevanje in Bog vedi še kaj! Kolikokrat sem videl na Furlanskem uboge rezijanske žene vleči od vasi do vasi svoj dvokolesni voziček, natovorjen z glinasto posodo, in nekaterikrat tudi z drobno deco, dočim so bolj odrasli otroci morali cepati v blatu, ali v prahu za trudno mamico! Vsakemu se morajo smiliti te mučenice; a one trdne, molčljive, sramežljive in resne, potrpežljivo vztrajajo in služijo pičli dobiček. Druge zopet prepotujejo gore z nabiranjem cunj, za katere, mesto noveev, dajejo gorskim ženicam in dekletom igle, niti, trakove, gumbe in sto drugih enakih potrebnih malenkosti.

Možje se navadno podajajo na težja in daljša pota. Nekateri, bolj spretni in podjetni, so si znali pridobiti s kupčijo lepih noveev. Rezijanski trgovci se nahajajo celo na Dunaju, v Gradcu, v Ljubljani, v Trstu, v Celoveu in drugod, kjer se jim prav dobro godi. Vsi ti izseljenci pa ne zabijo nikoli svoje male domovine, ampak ob določenem času prihajajo domu kakor lastavica, da se veselijo domačih krajev, domačega življenja in domačih šeg. Po svetu se naučijo marsikaj, kar, kar jim doma pride v korist. Njih hiše, čestokrat dvonadstropne, sploh vse zidane in z opeko krite, se lepšajo leto za letom. Navadno so postavljene tesno ena pri drugi kakor v mestu, in odlikujejo se po snažnosti.

Važnejše Rezijanske vasi so: Rávanca, kjer se nahaja župnijska cerkev, občinski urad, pošta in dvojna šola, ena za dečke, druga za deklice; potem Lipovec, Solvica, Njiva, Osojáne, Bila (Bela) in druge manjše. Rezija tvori samo svojo, čisto rezijansko župnijo; istotako tudi občino, katera spada pod furlanski okraj Moggio (Stara slovenska Možnica). Župnija ima več podružnic a brez duhovnika. V Ravancah stanujeta župnik in kaplan, katerima je izročeno v dušno oskrbljevanje okolo 4500 Rezijanov. Župnik je Slovenec in v cerkvi rabi rezijansko narečje; toda sliši se tudi furlanska propoved. Občina pa, kakor vse druge beneško-slovenske občine in sploh vsi javni in zasebni uradi, kakršnikoli naj so, uradujejo laški. Vlada ne priznava nikdar in nikoder slovenščine; domače narečje izven družinskega življenja in izven cerkve nima veljave. O književni slovenščini pa niti govora ni.

Šole, ljudske, seveda, katerih imajo Rezijani petero, so tudi samo laške. Trdo laške so enako vse ostale beneško-slovenske, po katerih je strogo prepovedano govoriti slovenski.

Rezijanje so sploh temne polti in črnih las in oči, bolj podobni kakemu južnemu narodu nego drugim Slovencem. Bistroumni, mirojubni, skromni, pridni in štedljivi so, pa tudi mravi in pobožni, čeprav tavanje po svetu ni tem čednostim baš ugodno. Imajo svojo rezijansko nošo, precej znamenito, posebno pri ženskah. Ljubijo skoraj izključno le črno barvo. Svojih šeg in navad jim tudi ne manjka; znamenit in dostojen je "rezijanski ples". Škoda, da se vse te narodne posebnosti vmikajo in izginevajo pred občimi navadami.

Svoje narodnosti v ožjem pomenu, t. j. svoje rezijančnosti, se precej zavedajo; tudi znajo, da so sorodni drugim Slovencem, a književna slovenščina jim je le malo znana. Po visokih gorah, odločeni od vseh drugih Slovencev, so si v svojem narečju ohranili marsikatero starinsko obliko. Glasove izgovarjajo guturalično in jako zamolklo, da je prava težava razumeti, kar med seboj "rumnijo" (govorijo). Sicer pa so v svojo govorico vsprejeli prečejšnje število tujih, posebno furlanskih besedi.

Kaj naj rečemo o njih bližnjih sosedih Tarčetinskih Slovencih? Kar morem najbolj gotovega povedati, je to, da za slovenski narod se poizgubljajo dan za dnevom čedalje bolj, tako da v oziroma kratkem času jih ne bodemo mogli več prištevati med svoje. Njih domovina meji vsa na furlansko, vse njihove doline so odprte v Furlanijo, njih ceste vodijo samo v furlanske trge in vasi, njih težnje in potrebe jih malo da ne vsak dan kličejo med Furlane. Oni sami med seboj razkosani in raztreseni po raznih obronkih in dolinah brez nikakega organičnega središča, ki naj bi jih skupaj vezalo, kar bi bilo zelo važno in vplivno za njihov obstanek. Dokaži k temu, da so skoraj po vseh njih cerkvah postavljeni v službo furlanski duhovniki popolnoma nevešči slovenščine, kateri torej rabijo le furlanščino. Ta poslednji nedostatek je gotovo najhujši in popolnoma odločilen za usodo narodne

(Nadaljevanje na 6. strani.)

[illegible] za-
[illegible] govo-
[illegible] slo-
[illegible] narod drži
za svoj jezik furlanščino. Človeka srce boli, videč, kako se zdaj bitro potujčujejo, dočim so se čez tisoč let lepo hranili. Z njimi slovenski narod kmalu izgubi okolo 12 tisoč duš.

Tudi Tarčentinski Slovenci niso posebno bogati. Zemljodelci so vsi, in njih zemlja je nekoliko rodovitejša od rezijanske. Gore, nepravilno porazvrščene in ne visoke, so skoraj vse lepo obraščene. Mimo navadnih poljskih pridelkov rodi deželica tudi dobrega sadja hruške, jabolka, črešnje, kostanj, in po nekod izvrstno vino, ki spada k najboljšim furlanskim. Ljudje si pomagajo tudi s prodajo drv in sena, s pastirstvom in pa z začasno izselitvijo na delo v inostranske dežele.

Značaja so nekako bolj trdega in bolj zaprtega, nego ostali Beneški Slovenci. Radi vzkipijo, če jih kaj razdraži, ali krvavi pretepi so kar redki med njimi. Pobožni pa in nravni so precej. Bistroumnosti nikakor ne pogrešajo, pa večinoma so bolj nevedni in okorni nego ostali.

Njihovi kraji niso Bog ve kaj, a vendar se tu in tam dobijo uprav romantična mesta. Vasi so raztresene, male in redke. V prejšnjem času se jim je moralo marsikaj očitati glede snažnosti, a zdaj je že bolje. Cest imajo malo, a te vodijo le v Furlanijo; z ostalimi Slovenci jih ne veže nobena, zato ne pridejo skoraj nič v dotiko z njimi. To je zopet usoda za njih narodni obstanek.

Ti Slovenci nimajo lastne župnije, ampak samo podružnice, podvržene furlanskim župnijam Ahtno (Ahtimis), Njeme (Nimis), Fojda (Faedis), Čenta (Tarcento) in drugim bolj neznatnim.

No, pa poglejmo k Šempeterskim ali Nedižkim Slovencem. Ti se nahajajo še v najugodnejših narodnih razmerah; toda ta ugodnost se mora razumeti relativno (razmerno), ker obstoja samo v tem, da so številnejši, bolj skupni in bolj osredotočeni, da slišijo v svojih cerkvah dobro ohranjeno narečje, in pa tudi, da posebno ženske pridno rabijo slovenske molitvenike. Dobro vpliva še okolnost, da oni prihajajo lažje v dotiko s zavednimi Slovenci. Njih število je naraslo na kakih 18 tisoč in se, vkljub napornemu potujčevanju, še precej dobro držijo svojega narodnega narečja.

Kraji, po katerih prebivajo, so bolj rodovitni in lepši nego ostali deli Beneške Slovenije. Posebno se odlikuje po svoji krasoti Nedižka dolina, skrbno obdelana in rodovita, posejana s čednimi vasicami, tuintam se prijazno smejočimi izmed zelenja. Prekrasno se po nji vije bistra Nediža, ki od Šempetra naprej teče vdrta v globoko strugo, nekam kakor kranjska Kokra. Ob reki pelje dobra državna cesta iz Beneške Slovenije na avstrijsko Primorje in pomaga kolikor toliko k medsebojnemu občevanju me Beneškimi (oziroma Šempeterskimi) in drugimi Slovenci.

Mimo glavne doline zasedajo Šempetrski Slovenci še dve drugi večji dolini, namreč Šentlenartsko in Sovodnjiško, kateri se zopet delita na manjše sodoline. Vsaka ima svojo cesto. V četrti, dolgi a ozki in nekako divji dolini, na desno rečice Idrije, stanujejo Idrijski ali Starogorski Slovenci, katere pa prištevamo k Šempeterskim, dasi ne spadajo pod njih okraj.

Nedižki Slovenci tvorijo poseben čisto slovenski okraj, a to zdaj že le po imenu, ker v resnici spadajo pod furlanski Čedad (Cividale-Forum julium), kjer se nahajajo vsi okrajni uradi, razven davkarije in notarijata. Pri teh uradih, posebno na sodišču, mora navadno posredovati kak tolmač, ne staten ampak kdor ravno pride pod roko, kar je velika neprilika.

Okraj je razdeljen v osem občin (comuni); občine so vse preskrbljene s šolami; toda o slovenščini ni sledu v njih, kakor sem omenil še zgoraj. Najlepše se godi v občinskih uradih, posebno pri sejah, zakaj marsikateri odbornik, in ne redko sam župan (sindaco), ne zna vladnega jezika. Sicer pa, resnici na ljubo, kjer odborniki ne znajo laščine, tam se razpravlja po domače; samo občinski tajnik, imenovan od vlade, mora napraviti zapisnik v italijanskem jeziku.

Povsem drugače se godi v cerkvi. V okraju so precej obsežne župnije in pa veliko podružnic. Župnije in podružnice, ali [illegible] niji dobro oskrbujejo domači duhovniki, kateri v cerkvi rabijo vsi izključno le domače narečje. Petje je tudi slovensko. Ob praznikih se po latinskem evangeliju čita tudi slovenski; ob krstu se istotako rabi slovenščina pri vprašanjih in pri vsakih besedah, katere mora kum ali kumica izgovarjati; celo pri obhajilu duhovnik izgovarja slovenski besede "Gospod, jaz nisem vreden." Vse to je ljudstvu tako prešlo v kri, da se zlepa ni bati izpremembe. Tudi svoj posebni katekizem imamo za svoje župnije, katerega smo dali po mnogih letih zopet ponatisniti. Seveda, ako bi slovenščina ne imela priznanja v cerkvi, bi jo bilo kmalu konec, kakor med tarčentinskimi Slovenci.

Ako pogledamo na vasi, opazimo, da so tudi tu vse male, raztresene po dolih in po gorskih obronkih, na pol skrite med zelenjem. Hiše so zidane in sploh z opeko krite, a večinoma priproste, kakor je priprosto samo ljudstvo; le tu in tam se vidi kaka izjema. Izmed vseh krajev, ne samo nedižkih, ampak vseh beneško-slovenskih, je samo sv. Peter bolj podoben malemu, a čednemu tržiču. Ima krasno lego ob Nediži; hiše so lepo razvrščene ob cesti in vidi se med njimi marsikatero bolj odlično poslopje. Mimo njega naj bo omenjen še Landar s svojo čudno jamo. Vas je na pogorskem rebru ob Nediži. Jama se nahaja pri vasi v strmi pečini; do nje vodi dobra stotina kamenitih stopnic. Njeni sprednji del je že od prastarih časov posvečen sv. Ivanu. O starosti svetišča pričajo razni latinski napisi, vsekani v kamen. V podnožju hriba v vasici Bijača se nahajajo razvaline starega gradu in zgodovinsko znamenita kamenita miza, okoli katere je razpravljala slovenske težnje in pravde izmed naroda izbrana "dvanajstija", ko so Šempeterski Slovenci imeli pod beneško ljudovlado svojo posebno upravo.

Vredno je imenovati še Staro goro (Castello del Monte — gorski grad) na vrh strmega hriba, kjer se nahaja prastara, daleko sloveča in tudi avstrijskim Slovencem znana božja pot.

Šempeterski Slovenci so sploh dobrega srca in veselega značaja, mirni in pa jako gostoljubni. Odlikujejo se po pobožnosti in nravnosti. Tudi drugih lepih lastnosti jim ne manjka. A zraven so pa tudi trmasti in preradi se pravdajo in prav brezpametno trosijo novcev po sodiščih in pri odvetnikih. Samoljubje, nevednost in trma jih v tem oziru oslepijo, da ne vidijo velikanske gmotne škode, v katero jih poglobljajo pravde. Mimo tega se možka neoženjena mladina (ženi se navadno le starejši brat) zadnje čase vede precej lahkomiselno in brezbrižno; veseljači se, igra, pije, kolne in zameta denar, dočim bi mogla in morala vspešno pomoči k blagostanju družine, ter mirno, spodobno in zadovoljno živeti. Tudi pri oblačilu se mora marsikaj oporeči. Stara priprosta noša iz trdnega domačega blaga se je poizgubila popolnoma. Moderne noše, moderne zahteve, vse gosposko — ali pa seveda dostikrat mizerija!

Če se splošno ozremo na Beneške Slovence, vidimo takoj, da so skoraj izključno zemljedelci. Vsi enaki, vsi istega stanu; vsak ima svoje večje ali manjše posestvo, katero obdeluje s svojimi rokami. Lastnina je precej razkosana in porazdeljena; zato kakor ni skoraj nobenega, kateri bi ne imel svoje zemlje, tako tudi takih ni, ki bi se mogli prištevati k veleposestnikom, razen neznatnih izjem. Število domačih gospodskih družin je povsem omejeno; olikanejši Slovenci se prestavljajo v mesta, kjer se kmalu potujčijo; tako se godi s profesorji, z zdravniki, z advokati in dr. Trgovcev je tudi malo in istotako malo je obrtnikov. Poleg obdelovanja zemlje je še najbolj razvita živinoreja, a treba bi bilo zboljšati eno in drugo. Mnogo pomaga sadjereja, a tudi ta, bolj umno gojena, bi mogla podvojiti dobiček.

V sedanjih gospodarskih razmerah lahko rečemo, da med Beneškimi Slovenci ni niti velike bogatije, niti velike bede. Ako bi ne bilo preveč davkov, premalo pameti in pa posebno, če bi toliko neumnih pravd ne žrlo trdo zasluženega denarja, oni bi mogli živeti sicer skromno, a mirno in zadovoljno.

Ker se ljudstvo polagoma množi, dočim zemlja ostaja vedno le ista, in [illegible] v svoji nevednosti ne [illegible] pomagati, sledi iz tega, da domači pridelki ne zadostujejo vsakemu; zato pa je v navadi začasno izseljevanje. Mladi ljudje gredo ob določenem času v inozemstvo na delo k zgradbam železniških prog, k opekarnam in k stavbam, ali pa na drobno kupčijo, prodajat od sela do sela vsakovrstno blago. Tujih jezikov se prav lahko naučijo in dobro izhajajo med Nemci, med Ogri, med raznimi slavjanskimi brati, gori do mrzle Sibirije in zadnje čase celo do Amerike. Kdor ima pamet in je štedljiv, si na ta način znatno opomore. Žalibog, da ne manjka tudi takih, ki se po svetu pokvarijo in razvadijo, in prišedši domov prav lahkomiselno potratijo v kratkem času, kar si pridobijo z velikim trudom na tujem. Na vse posled bi bilo morda še najbolje, ako bi ti ljudje ostali doma in lepše skrbeli za obdelovanje svojih zemljišč in za druge domače zadeve. Tudi v nravstvenem oziru bi bilo bolje.

Dostaviti moram, da so v povzdigo gmotnih razmer nekateri bolj zavedni in boljše volje ljudi ponekod začeli snovati, dasi jako skromno, mlekarnice in konsumna društva. Pa vse to je precej omejeno in silno počasno, kajti nevednemu ljudstvu gre težko v glavo, kar se mu vidi novo in negotovo. In vendar, koliko bi mu koristilo nekoliko dobro premišljene organizacije na gospodarskem polju!

Če gmotne razmere že niso najugodnejše, so pa kulturne slabše, nego slabše menda ne morejo biti. Že velik nedostatek je pomanjkanje boljših, olikanih družin med narodom, katere bi mogle blagodejno vplivati nanj. Šole, čisto italijanske, malo ali nič ne koristijo. Tri leta morajo otroci v šolo hoditi po postavi. V tem času se sicer izučijo čitati, a italijanščine se ne navzamejo toliko, da bi jim mogla koristiti. S knjigami in s časniki si ne morejo pomagati, z italijanskimi ne, ker jih ne umejo, s slovenskimi še manj, ker jih nimajo, in pa še, če bi jih imeli, premalo razumejo književno slovenščino, katere se nikoder ne učijo. Položaj v tem oziru je jako žalosten in posledice so te, da se narod ne izobrazuje in ne napreduje. Da bi se prišlo v okom vsem nedostatkom, bi trebalo preosnovati šole in postaviti slovenščino kot šolski jezik. A vlada ne pride nikdar do tega; kaj nji mar, če pozabljena peščica državljanov napreduje ali nazaduje ;ona ima druge skrbi. Za lokalna vprašanja bi se morale brigati krajevne oblasti; a te žalibog, podpihane in zapeljane od domačih samopašnih koristolovcev in pa od raznih obmejnih iredentovskih elementov, imajo polno krivih pojmov in mnogo predsodkov o tem, svoji vladi mirno in zvesto podložnem ljudstvu slovenskem, vsled česar niso nikdar naklonjene slovenščini, pač pa jo smatrajo za nevarno in držijo za panslavističnega agitatorja vsakega, ki se količkaj zanima za njo!

Evo ti, dragi bralec, na kratkem povedano , kaj in kako je z Beneškimi Slovenci. Marsikaj bi se še dalo povedati o njih, a zadostuj za sedaj. Bog jih še dolgo ohrani zveste slavjanski družini!

IVERI.

•

Včasih čakaš doma, da bi ti priložnost in sreča potrkala na vrata; poglej naokoli, morda te sreča čaka na voglu hišnega vrta.

•

Hudodelci preje ne spoznajo napačne smeri svojega življenja, predno iste ne opazujejo na varnem za kako steno v ječi.

•

Kdor ima dosti družine, mora na spomlad svojo denarnico večkrat na stežaj odpreti, da se na solncu prezrači.

•

Tudi v najnovejšem in največjem leksikonu ne najdeš zanesljivega navodila, kako bi zamogel kar čez noč obogateti.

•

Odvetnic dandanes še ni tako številno na svetu in vendar pozna skoro vsak zakonski mož eno žensko, ki mu vedno postave tolmači.

•

Ljudske postave so le toliko časa dobre, dokler jih ljudstvo sestavlja, ali dela.

•

Če ti izvoljenka zatrjuje, da te ljubi iz dna srca—morda je pri vrhu njenega srca še malo prostora za ljubezen do koga drugega!

[illegible] vrana ne bo izpremenil v belega, če ga tudi leto in dan z milom pereš.

•

Dobro je, da ne nosijo nekateri ljudje svojih možganov odprtih, ali drugim na ogled.

•

Nesreča te rada zadene, ko delaš najlepše načrte o sreči.

Spoštovanje, ali dobrega glasu ne moreš kuptii za denar tudi ne v največji "department" prodajalni.

•

Naše življenje je podobno igri, razdeljeni v dva dela: Daj in vzemi. Žal le, da daje raje večina ljudi drugim več težav, nego bi jih sami nase prevzeli.

Tudi pri navadni samokolnici je treba nekaj napora in sile; če ne je ne premakneš z mesta.

•

Nekateri oženjeni moški bi šli radi v vojno, ker so že naveličani domačih prepirov.

•

Vsakdo ve le najbolj sam, kje ga čevelj žuli.

Za časa neznosne draginje

V LEKARNAH

CENA $1.00

se mora vsakdo čuvati nevarnih bolezni, ki pomenijo propast družinskih prihrankov. Tukaj je vresničen pregovor "Takojšnja pomoč, je najboljša pomoč". — Zaprtje, glavobol, izguba teka, splošna slabost, vsi taki znaki so opomini, da si poiščete uspešno zdravilo, pravočasno negovanje črev odstrani vse nadloge, ki bi lahko nastale v bodočnosti.

TRINERJEV AMERIŠKI
ELIKSIR IZ GRENKEGA VINA.

je pravo zdravilo, ki ga rabite v takih slučajih. Ono izčisti čreva, odstrani vse nabirajoče se odpadke, v katerih se plode in goje bakterije, pomaga prebavi, povrne tek, krepi kri in želodec, ki se potem lahko obrani množici bakterijskih napadalcev. V gori omenjenih slučajih nastane nervoznost, nered v želodcu, pri ženskih premembah življenja ali pri premogarjih v premogarskih okrajih itd. to zdravilo je priznano neprimerljivo najbolje med vsemi enakimi priredbami. Pripravljeno je le iz grenkih rastlin, bilk in skorij neprecenljive zdravniške vrednosti in čistega naravnega, močnega rdečega vina. Celo najbolj občutljiv želodec ga sprejme z lahkoto. — Cena $1.00, v lekarnah.

Trinerjev obliž

prinese v vaš dom pravo družinsko zdravilo. To je neprekosljivo za revmatizem ali nevralgijo, je izvrstno za poškodbe, razpokline, otekel in ohrome vrat, itd. zelo krepčilno za utrujene mišice po trudapolnem delu ali za utrujene noge po dolgi hoji. Cena 25 in 50c, v lekarnah, po pošti 35 in 60c.

Trinerjev olajšatelj kašlja

je najbolj uspešno zdravilo za prehlade in kašelj, hripavost, bronchitis, naduho, itd. Cena ista kot za obliž.

Trinerjeva zdravila so dobila največje mogoče nagrade pri več mednarodnih razstavah. Zadnje nagrade: Zlata kolajna — San Francisco 1915, Grand Prix — Panama 1916.

Jos. Triner

izdelovalec

1333-39 S. ASHLAND AVENUE CHICAGO, ILLINOIS

Dolžnosti uradnikov društev in podpornih organizacij.

Vsak uradnik društva se ob času nastopa svojih uradniških dolžnosti zaveže ali s častno besedo ali celo s prisego, da bode deloval kot taki uradnik za napredek organizacije v vsakem oziru. In mnogo je takih, kateri ostanejo svojim obljubam zvesti, in drugi so zepet taki, da pravijo: kakor so moji predniki delali, tako bodem delal tudi jaz!

To ni nikakor prav, in sicer vsled tega ne, ker ima novi uradnik mogoče veliko boljšo tozadevno priložnost kakor jo je imel pa njegov prednik, posebno še pri obrestovanju društvenega denarja, ker, če lahko istega vložite na 5% ali 6% obresti, je boljše nego, da bi ga uložili samo na 3% obresti; to je vaša dolžnost, da tako storite. Če morda ne veste, kam bi društveni denar nalagali tako da bi se obrestoval po 5% ali 6%, v takem slučaju se obrnite na tvrdko

ELSTON & CO.,
39 So. La Salle St., Chicago, Ill.

Omenjena tvrdka je občeznana kot poštena in zanesljiva, ter ima vedno na razpolago dosti vrednostnih obveznic (Bonds) za katere so odgovorne ne samo omenjena tvrdka, ampak tudi davkoplačevalci in posestniki različnih mest, vasi, držav, občine ali šolskih okrajev, ali kake velike korporacije. Najboljši dokaz naše trditve je ta, da še nikoli ni nobeden zgubil nobenega denarja pri nakupu takšnih obveznic. Iste se tudi lahko vsak čas zamenja za gotov denar. Zatorej kadar imate pri društvu svoto $100.00 ali več, obrnite se na nas in mi vam bodemo z veseljem postregli na ta način, da se bode vaš denar dobro obrestoval.

Priporočamo se vam s spoštovanjem

ELSTON & CO.,
39 So. La Salle St., Chicago, Ill.

Gospod Plavec.

Spisal Osamelec.

Lep pomladni dan je bil. Na vrtu za hišo gospoda Plavca so zablestele črešnje v snežnobelem cvetu, je oživela ograja v svežem, sočnem zelenju. Med nizkim in visokim drevjem se je že nekoliko dni razprostirala mehka, zelena preproga, ki jo je pogrnil Stvarnik sam, preproga od goste trave, pretkana z belimi, nežnimi cvetovi marjetic, ki so odprle svoja sanjava očesa črez noč. Na njih so vstrepetavale blesteče kaplje jutranje rose, okoli njih so brleli prvi pomladni metulji. Lepo je bilo; po vzhodu se je širil prijeten vonj, gorka sapa je vela po nasadih in vabila iz popja še one maloštevilne cvetove, ki so bili zakasneli. Lepo je bilo, ničesar lepšega ni moglo poželeti človeško srce, po ničemur lepšem ni mogla zakoprneti človeška duša. Saj se je pojavljal v stvarstvu v nepopisni lepoti, v nedosežnem čaru On sam, on, ki je preskrbel zemlji novo obleko, ki ji je preobrazil prej tako žalostno lice in razlil črez njo svoj blagoslov, da se je zbudila. Lepo je bilo, pred to lepoto je kl[illegible] la človeška glava, je omahovala roka umetnikova.

Lepo je bilo . . .

Počasi, korak za korakom tipajoč s palico, je stopal po ozki vrtni poti gospod Plavec. Snežnobeli so bili njegovi lasje, bela je bila njegova dolga brada, bela kakor črešnjevo cvetje. A njegove oči so bile ugasle, gospod Plavec je bil slep.

Semtertja je privzdignil glavo višje in je postal. Poslušal je, kako je brnelo po zraku, njegov duševno oko je videlo pomlad, ki se je naselila na njegov vrt. Videlo je velikanske črešnjeve šope, videlo je zelenje, videlo novo gibajoče se življenje. Videlo in čutilo je vso krasoto, ki se je ponavljala na okoli in vstrepetavalo je. Najmanjši šum, najrahlejši dih pomladne sape, najneznatnejši glas, ki je priplul iz nasadov na njegovo uho, mu je oživljal z neodoljivo silo dražestne podobe iz davno minulih dni. Živele in gibale so se pred njim, zadobivale so pestre in sveže boje. Vrnili so se oni blaženi časi, ki so bili z zlatimi črkami zapisani v knjigi njegovega življenja.

In stopal je dalje, vtopljen v svetle misli, in njegovi beli lasje so se svetili in svetila se je njegova dolga bela brada. Toda hipoma je nenadno zopet obstal; njegova noga ni hotela dalje, njegova glava je klonila nizko na prsi. Zginila je svetloba, temna, strašna noč ga je obdala. In iz njegove notranjščine se je izvil glasen, skoro obupen vzdih. Zahotelo se mu je, da bi se vsaj za hipec zopet odprle njegove oči, da bi se vsaj za hipec smele napiti prelestne lepote, ki jo je slutila njegova duša. In gospod Plavec je postal v tem hipu tako majhen, tako neznaten! Zlezel je skupaj in stresel se je, kakor bi bila zavela hladna jesenska sapa in silila skozi njegovo obleko. Njegove oči so se bolestno pregibale, razširiti so se hotele . . . toda zaman... tema povsod, tema pred njim in za njim, tema nad njegovo glavo in tema pod njegovimi nogami. In najrajši bi bil padel na zemljo in pulil bi bil iz nje travo, da bi zakrvaveli in otekli njegovi prsti, da bi obležal in ne bi se zbudil več.

Toda gospod Plavec je bil trden mož. Njegovi živci so bili krepki, njegova volja je premagala že marsikdaj prekipevajoča čuvstva. Gospod Plavec je bil mož, ki je svojo voljo vedel podrejevati višji volji, gospod Plavec je vedel, da je nekdo nad njim, ki ve, zakaj pošilja ubogemu zemljanu križe in nadloge, zakaj ga obiskuje s takšnimi šibami, s kakršno je obiskal njega. In tudi zdaj ga je gospod Plavec začutil v svoji bližini — njegova razburjenost se je polegla, njegova žalost se je hipoma ublažila. In Plavec je stopal zopet mirno dalje, brisoč si z desnico svetlo solzo, ki je polzela po njegovem častljivem licu.

Na bližnji jablani se je oglasil ščinkovec z močnim in veselim glasom. Gospod Plavec je dvignil glavo zopet višje, njegovo uho je željno srkalo te glasove in hipoma je bilo zopet svetlo okoli njega.

Na koncu vrta je bila pod košato jablano klopica. Lep, miren kotiček je bil to. Tja je dospel gospod Plavec in sedel je v senco. Gorko je bilo, da je odložil klobuk zraven sebe in si obrisal po visokem, [illegible] čelu. A takoj nato je sedel mirno, opirajoč roki ob svojo palico in z glavo nagnjeno nekoliko na stran. In njegove misli so splule v minule čase in ti časi so se zdaj vračali in stali so pred njim, kakršni so bili v resnici tedaj, ko jih je živel. Oživelaj je pred njim vsaka najmanjša posameznost, gibati se je začelo in dihati vse, kar se je gibalo in kar je dihalo v onih lepih časih.

Prav takšen je bil, kakršen je danes. Tako toplo, tako vonjivo je plulo po zraku kakor danes, isti glasovi so se zbujali v obližju kakor danes, ista svetloba se je razlijala po cvetju in zelenju kakor danes. In tedaj so bile njegove oči zdrave, videle so ves ta čar in so ga uživale in bile so hvaležne zanj Onemu, ki ga je podaril. In sedel je gospod Plavec prav na tej klopici kakor danes. A ni sedel sam. Zraven njega je sedel čvrst mladenič, zdravega obraza, svetlih oči. Njegova zunanjost je kazala, da biva v tem telesu tudi še zdrava, nepokvarjena duša. Oblečen je bil v uniformo, kakršno nosijo pomorski častniki. Lepo se je prilegala njegovim polnim udom, lepo je objemala njegov vitki, a krepki stas. In gospod Plavec je zrl na svojega sina z vsem očetovskim ponosom, njegov obraz je žarel notranje sreče, ki je prevevala njegovo srce. In na tej klopici je bilo tedaj življenje, življenje, ki vzbuja v srcih sladko nado v lepo in svetlo bodočnost.

"Torej za dve leti odpotuješ, sin moj? To je dolgo, dolgo. Glej, moja leta so že prekoračila moško dobo in Bog ve, ali se vidiva še kdaj."

Gospod Plavec se je zamislil. Nekaj mu je pravilo, da ne bode več videl sina, ki se je sedaj poslavljal, da odpotuje z nekim parnikom okoli sveta.

"Toda oče, čemu tako grde misli tako nenadoma? V najboljših letih ste še in gotovo je, da se še vidimo, in tedaj se preselite k meni in začelo se bode lepo, lepo življenje. In glejte, koliko lepega me čaka po svetu! Kaj vse bodem videl, kaj vse spoznal! In vse to bodem lahko potem porabil, da z njim koristim svoji domovini."

In gospod Plavec je ponosno dvignil glavo. Pri teh besedah je hipoma izginila tožna misel, ki je tako nenadoma prisilila v njegovo dušo.

"In za vse to," je nadaljeval, "za vse, kar sem sedaj, kar še bodem, se imam zahvaliti vam, vam skrbnemu svojemu očetu. .."

Gospod Plavec je bil tedaj srečen. Pomlad, ki je klila okoli njega, ni bila tako svetla, kakor je bila svetla njegova notranjščina... Koliko sta si imela s sinom tedaj še povedati! A drugi dan se je sin poslovil in je odhajal na morje. Stisnila sta si roki, poljubila sta se in voz je zdrčal proti postaji . . .

Vsak teden je dobival gospod Plavec poročila od sina. Kratka so sicer bila, a točna in jasna in gospod Plavec je potoval v mislih z njim po sveh krajih sveta in zasledoval je njegovo pot na zemljevidih. Z njimi se je gibal po valovih razburkanega morja, z njim je prestajal hudo vročino tropičnega podnebja. Z njim je zapuščal zibajoči se parnikov krov in stopal na obrežje, z njim si je ogledoval daljna tuja mesta in tuje ljudi z nenavadnimi, zanimivimi običaji, šegami in navadami. Gospod Plavec, je bil v neki dotiki s svojim sinom, zdelo se mu je, kakor bi bival zraven njega, kakor bi si bila sinoči voščila "Lahko noč," da bi si zjutraj zaklicala veselo "Dobro jutro." Gospod Plavec je videl, kako so se odpirala vrata sosednje sobe, kako se je v njih pojavljala visoka, krepka postava sinova z nasmehom okoli rdečih ustén, z bleskom v sinjih, velikih očeh. Bila sta si v vedni dotiki, v vedni bližini. Družila ju je ona trdna, nevidna vez, ki ji pravimo ljubezen, vez, ki jej nobena razdalja ni prevelika, vez, ki se da nevidno pretkati na tisoče in tisoče milj.

Toda zgodilo se je nekaj groznega. Gospod Plavec je nekega dne nenadoma na lovu ponesrečil. Sam ni vedel, kako je bilo. Poizkušal je tujo puško, ki se je mahoma odprla, ko je sprožil. Smodnik mu je šinil v oči tako nesrečno, da je oslepel. Kako strašen udarec! Ali gospod Plavec ga je prenašal vdano. Najhuje mu je bilo, ko so mu morali sedaj prebirati sinova pisma tuji ljudje, ko ni mogel zasledovati njegove poti na zemljevidu. Toda sedaj je je še češče mislil nanj, vez med njima je postajala še ožja, vse njegovo hrepenenje se je oklepalo sina. Dostikrat ga je sicer napadla malodušnost, dostikrat mu je bilo čudno okoli srca in polaščal se ga je obup. Toda vselej se je zopet sklonila njegova glava, njegovo mišljenje se je razbistrilo, njegov duh je vstal.

Pred nekoliko dnevi mu je sin pisal, da se vrne v kratkem domov ter obišče njega. Dneva mu še ne more natančno naznaniti.

A od tedaj se je gospoda Plavca polaščala čudna razburjenost. Polotil se ga je neki nemir, ki se je zrcalil v vsem njegovem kretanju, v vsem njegovem bitju. Češče kakor prej ga je napadala malodušnost, sam sebe ni več poznal, sam ni vedel, kaj to pomeni. In kolikor več je preteklo dni od onega pisma, toliko nemirnejši je bil. .

* * *

Gospod Plavec je sedel dolgo časa na oni klopici. Vsa ona doba, odkar ga je zapustil sin, je plula mimo njegove duše. Preplavali so ga veseli trenotki, mimo so bežali tudi žalostni. In potekale so minute za minutami, toda gospod Plavec se ni dvignil. Poizkusil je sicer že bil, da bi vstal, da bi zopet stopal po vrtu, ali vselej se je premislil. Vselej ga je zopet nekaj potlačilo na ta prostor in sanjal je dalje. In zopet se je spomnil sinovega pisma. Bog ve, kdaj pride, Bog ve, morda že danes.

Že danes? Plavec je osupnil. Kako to, da dozdaj ni mislil na to, da dospe že danes? Že danes? Plavec se je nemirno obrnil. Zazdelo se mu je, kakor bi bil zaslišal stopinje po vrtnem pesku. Njegove oči so se napenjale, so se izkušale odpreti — toda nič ni bilo. Na vrtu je bilo vse tiho. Vela je samo rahla sapa po nasadih in od daleč se je oglašala penica.

In gospod Plavec se je zopet naslonil na svojo palico.

Toda, zakaj ne bi mogel priti že danes? Že danes! Čuj, ali ni bil to ropot kočije, ki se je bližala njegovi hiši? Ali se ni vstavila? Gospod Plavec se je dvignil in je prisluškoval. Da, slišal je prav razločno! Toda ne, varal se je! Nič ni ropotalo, nič se ni vstavilo, le na trgu so lajali psi.

In vendar lahko pride že danes!

Gospod Plavec je postajal vedno nemirnejši. In v tem hipu je vedel, da mora priti on že danes. Da, priti mora, njegova duša ga sluti v bližini, njegova duša ga vidi. Priti mora!

Stopil je korak dalje in zopet je prisluškoval.

Tedaj se je pa zdrznil.

Pomislil je: Ako pride sedajle, ako se približa v tem trenotku, kaj naj storim, kako ga naj sprejmem? Ali bom mogel prenesti to muko, da ga ne bom mogel videti, ko bo stal pred mano velik in močan, čvrst in zdrav in bujnih udov? Ah, to bo neznosno! Oj Bog, oj Bog, kako hudo si me kaznoval, kaj sem Ti storil?! Pri njem bom moral biti, čutil bom njegovo sapo, toplota njegova mladega telesa me bo ovevala, njegovo oko bo viselo na licu, a jaz ga ne bom videl, moje srce se bo krčilo v neznosni boli. Moje ugasle oči bodo trepetale in trepetala bo moja duša. Ah, skoro bi bilo bolje, da bi ostal tam, kjer je, da ne bi se vrnil. Oj Bog, oj Bog, kako hudo si me kaznoval!

Stopil je zopet korak dalje. Njegova glava je vnovič klonila in videti je bilo, kakor bi se bil v tem hipu postaral za mnogo let. Bil je to hip nenadnega obupa.

V istem trenotku so se zares začule stopinje v pesku. Gospod Plavec je zopet dvignil glavo. Poznal je dobro te stopinje, vedel je, da prihaja njegova strežnica.

"Ah, gospod, gospod!" je zaječala in težko dihala.

"No, kaj pa je?"

"Ravno sedaj-le sem čitala v časopisih — ah, grozno — ako bi bilo res, da bi tudi naš . . . mladi . . . gospod," jecljala je in ni mogla dalje govoriti.

Gospod Plavec je prebledel.

"No, kaj je, govori," je dejal komaj slišno, plaho.

"Brzovlak je med postajama M. in C. trčil s poštnim vlakom in mnogo je mrtvih."

"Kaj nam mari brzovlak," je dejal Plavec in se je oddehnil. "To nas pobliže ne briga, res pa je, da so reveži, ki so se tam vozili. Smilijo se mi . . ."

"Ali, gospod, to še ni vse . . . še je nekaj . . . kar briga nas, kar briga vas . . ."

"Torej, — ah, Bog!"

"Tu je dopisnica, ki jo je pisal Milan. V njej pravi, da pride . . ."

Plavec je kriknil:

"Z brzovlakom!"

Njegove roke so se tresle, njegova kolena so se šibila.

"Da."

Obstal je, kakor bi bilo treščilo vanj. Okoli njega se je podiral svet, videti je bilo, kako leze skupaj, kako se bode sesedel vsak hip.

Strežnica je priskočila in s težavo ga je spravila v hišo . . .

* * *

V svoji sobi je slonel gospod Plavec na stolu. Bil je na pol mrtev, otrpnilo je vse v njem. Naj bi se bilo zgodilo v tem hipu karkoli, ne bi ga vznemirilo več. Pripravljen je bil na vse. Strežnico je odposlal, naj gre poizvedovat na železniško postajo, kako se je dogodila nesreča in kdo je ponesrečil.

Dolgo je slonel tako. Nazadnje se je vendar zavedal. Nekaj takega kakor upanje se je prikazalo v njegovo srce. Morda se je pa vendar rešil on, morda vendar zopet pride. In pomislil je, kako težko mu je delo še pred nekoliko časom, ko je razmišljal o prihodu sinovem. Kako se je izrazil, da bi morda bolje bilo, ako ne bi se vrnil, ker ga ne bodo mogle gledati njegove oči. Kako se je tedaj pregrešil zoper Boga, ki ga je dolžil, da ga je kaznoval prehudo. Ali bi ne bila to še stokrat hujša kazen? Ah, samo da bi se vrnil, samo da bi še enkrat bil v njegovi bližini, pa bi bil srečen, pa bi pozabil svoje nesreče. Ali mu bode Bog odpustil, da ga je razžalil tako?

Tedaj so se pa začuli nagli koraki po stopnicah. Pod nogami so škripale stopnice, prihajal je težak in močan človek. Hitel je navzgor.

Plavec se je dvignil. Njegov obraz se je razsvetlil in njegova glava se je obrnila kvišku proti nebu. Razprostrl je roki in vzkliknil je:

"Hvala Ti, ljubi Bog, Tvoje usmiljenje je večno . . . On prihaja . . ."

Kdo je bil vstopil, je našel očeta na kolenih. Na pragu pa je stala postrežnica in si brisala solze.

Frank Petkovšek
720 Market Street
WAUKEGAN, ILLINOIS.
Zastopnik raznih parobrodnih družb. Pošilja denarje v staro domovino in opravlja notarske posle.
Se toplo priporoča Slovencem v Waukegan in okolici.

OGLAŠAJTE IN ŠIRITE GLASILO K. S. K. JEDNOTE!

MARIJA SLUGA
1928 W. 22nd St.
Chicago, Ill.
Telephone Canal 4739
izkušena in z državnim dovoljenjem potrjena
BABICA
se oljudno priporoča slovenskim in hrvaškim ženam in ogrskim Slovenkam.

Denar naložen pri nas je varno shranjen.

Priporočamo se Slovencem, da ulagajo denar pri nas bodisi na čekovni ali obrestni račun in jim zagotovimo vselej kulantno postrežbo.

Plačujemo po 3% obresti na denar uložen na obrestni račun.

Mi podpiramo Slovence in se torej tudi priporočamo njihovi naklonjenosti. Pri nas lahko nalagate denar če živite v Jolietu ali pa v katerem drugem kraju Združ. držav.

Dva člana K. S. K. Jednote sta naša dolgoletna uslužbenca: g. Jos. Dunda, predsednik nadzornega odbora K. S. K. J. in g. Jos. F. Skrinar.

Naša banka je pod nadzorstvom vlade Združenih držav.

Pošiljamo denar v staro domovino zanesljivo in po najnižjem kurzu. Oddajamo v najem varnostne škrinjice po $3.00 na leto za shranjenje vrednostnih papirjev in listin, kjer so vedno varne pred ognjem in tatvino. Izdajamo menjice na vse kraje.

Poslopje, v katerem so naši uradi je lastnina te banke.
Naša banka je depozitni urad za mesto Joliet, za okraj Will, za državo Illinois in za vlado Združenih držav.

The Joliet National Bank
JOLIET, ILLINOIS
Kapital $150,000. Rezervni sklad $300,000.

Ženska krila
Na prodaj imamo nad 100 ženskih kril iz fine čiste volne poplina, serge in chuddah blaga in sicerv vseh velikostih. Ceno smo znižali na **$4.98**
Ne prezite te razprodaje ker si lahko pri tem prihranite od $1.50 do $2.00 pri vsakem, pri nas kupljenem krilu. Vsa ta krila so najnovejše mode.

Obuvalo
Mi imamo v Jolietu največjo zalogo obuvala (črevljev) za moške, ženske in otroke. Čevlji so narejeni v raznih oblikah in vseh velikostih. Cena je pri nas nižja, kot drugod.
Da se bodo dobro nosili **vam jamčimo z novim parom**

Ženski površniki iz volnenega poplina
V najnovejših krojih in raznih novih barvah; višnjevkasti, zeleni in zlato rumeni. Tudi športni površniki navadnega in finega kroja, na prodaj po **$10.95**

Ženski površniki iz žameta (velorja) in poplina
Dobili smo pravkar nad 50 ženskih površnikov najnovejše mode izdelani iz finega "velor" in "poplin" blaga v vseh barvah, da dobro pristojajo starim in mladim. izjemna cena.............. **$13.95**

Ženski "Serge" površniki
Velika izbera težkih "serge" površnikov, mnogo izmed tehpoddelanih s svilo, posebno dolgi modeli. Cena.......... **$6.98**

Obleke za moške
Kupite si pri nas obleko, da si prihranite denar. Če bi mi res ne zamogli štediti vam denar pri nakupovanju obleke, **bi ne bilo mogoče** te velike department trgovine za obleko tako **razširiti** kakor smo jo ravno mi.
Mi dobivamo dan za dnem nove odjemalce, ker jih dobro postrežemo. Število teh se vedno množi.
Prodajamo moške spomladanske obleke po:
$15, $18, $20, $22, $25, $28
Pri nas lahko tudi naročite obleko po meri.
Jamčimo vam, da vam bo dobro pristojala, če ne, vam pa denar vrnemo nazaj.

Obleke za ženske
Velika izbera iz čistega volnenega blaga, modre, črnkaste in zelenkaste barve, v vseh velikostih. Blago in kroj sta najboljše vrste. Jutri jih dobite pri nas lahko za.... **$13.95**

Obleke za ženske
Najboljše kakovosti. Izdelane tako, da se vam bodo gotovo dopadle in vam pristojale. Blago je iz "Velourja", "Poplina" ali "Poiret Twilla" v vseh barvah, tudi temnih.
Te obleke so vredne več, a jutri jih lahko pri nas dobite samo po.................. **$18.75**

Obleke za ženske
Narejene iz takozvanih "Shepherd Checks", lepo ozaljšane in fino podložene, ali poddelane. Jutri na prodaj samo po **$10.95**

Sternove 'Trading' znamke so velike vrednosti

Vsled tega bi jih morali vedno hraniti. Vsakdo naj jih hrani in nabira skupaj. Ne veljajo vas nič. Za iste lahko kupite pri nas kar hočete, Ako imato celo knjižico teh znamk, dobite pri nas za $3,00 vrednosti blaga te, ali one vrste, za polovico knjižice pa za $1.50 vrednosti blaga.

ZA ADRIJO...

Povest iz uskoško-beneških bojev. — Spisala [illegible]

(Nadaljevanje).

Jelina soba je zraven dožinjine spalnice. Tam visi slika, ki sega od tal do srede stene. Dož Enrico Dandolo. Kmalu po prihodu nove dožinje v dogano se je zadela Jela v široki okvir slike. Zaškripalo je . . . Pred zavzeto se je genila slika, stopila v stran, razkrila vrata. Vrata brez zapaha in ključavnice. Kako se jih je obradostila Cecilija! Bujna domišljija ji je naslikala grozne stvari: Mrliške kosti, tajne lepih prednic Cecilijinih, žrtve inkvizicije — vse to se skriva za vratmi. Vhod v podzemske ječe, za kladi, strahovi . . . Hlastno so hiteli beli prsti po robu vrat. Vdalo se je pod prstom, teman prostor je zazijal pred Ceciliji, oblak prahu ji je udaril v obraz, stonogi in pajki so hiteli preki praga. Ni bilo skritih poti, ne kostenjakov. Samo kupi od molov izjedenih oblek, črvive skrinje, stekleničice za lepotila. Bil je pač prostor, v katerega so metali hišne nepotrebne stvari. Precej velik, toda teman kabinet, ki se je pozabil, ko je prišla druga dožinja, in stara hišna ni povedala novi zanj. Romantični Ceciliji je bil tak kraj zelo všeč. Imela je skrivališče, v katerem se je lahko skrila težke ure obupa. Popravili, uredili sta z Jelo kabinet, pokazali ga samo Zori in Foscariju. Kdo je slutil takrat, da prinese vanj Foscari polmrtvo žrtev Klarine ljubosumnosti, materinega trdega srca. Tu je varno ležala bolna Zora, odtod se je spuščala okrevajoča nočne ure v dvorane, pod arkade. Tu je trepetala, kadar se je ustavil ob vratih znan korak, tu je izvedela, da živi brat junak, da ji odpušča, pride ponjo. Težko čaka brat sestre, težko hči senjskih skal svežega zraka domačih gor. Dograjene so ladje, nestrpni so Uskoki, da operejo čast svojega vodja. Pod pritiskom Benečanov je obsodila cesarjeva komisija Senjanina na vislice. Vrnil se je, hodi prost. Kdo bi zapiral Juriša? Dvigne se dvatisoč mož . . . Juriša čaka sporočila, da je sestra pripravljena. Da so odšli vojaki na Špansko. Tedaj udari ob belem dnevu na Benetke, reši Milanšiča, Zoro, jima pripravi krvavo svatbo . . . Primorje zapoje novo pesem o Jurišu Senjaninu . . .

Ne tako, za Boga! sta mu sporočili s Cecilijo. Ne hodi s pogubo nad dom, ki je ljub Ceciliji, Foscariju. Kjer je našla sirota uteho. Ne maščuješ se. Pogubiš sebe in prijatelje. Polni so arzenali, vedno novi vojaki prihajajo. Venecija se bojuje lahko na več strani. Pusti, Juriša, želje po maščevanju, ne poslušaj lažnjivih poročil, ki te vabijo med sramotne stebre glavnega trga. Veruj samo onemu, ki ti prinese Milanšičeš prstan, zaročni prstan Zorin. Ne skrbi za Milanšiča. Njega osvobodi nadvojvodov ukaz. —

Tako sta sporočili nestrpnemu Jurišu. Pa ni prišlo morda sporočilo v roke vohunov? Morda vedo že v črni dvorani, da je ušla žrtev beneške neusmiljenosti iz ječe? Ubil Bog doža! Akopram meni, da je Zora mrtva, rabi njeno ime za vabo. Rajši pogine Zora stokrat v mukah, kot da bi prišel njen brat radi nje v nesrečo . . . O, da bi dal Bog in Majka Trsaška konec teh muk! Da bi živela Zora še enkrat življenje živih — ali da bi umrla. Kako težko je čakala snoči, da odvrne tihota noči nevarnosti. Dan je bil tako vroč, zrak v kabinetu dušljiv. In dolgo se niso spravili k pokoju prebivalci dogane, kar jih je ostalo v Benetkah. Uživali so hlad noči. Dolgo se je slišal v dožinjini sobi pogovor trabantov in stafierov pod arkadami. Dolgo so se slišali koraki po hodnikih. Vohuni in biriči, ki nosijo poročila tajnemu svetu. O, zdaj se odpirajo vrata na "most vzdihov" — zdaj požira Orfano nove žrtve...

— Minila je polnoč, odbila ena ura . . . Potihnilo je vse. Zagrnjena v belo rjuho, v obleko duhov, je hotela Zora k drugemu oknu na zrak. Nenadoma je stal dož pred njo . . . Toliko, da ni zavpila. Smrt, ječa, muke! . . . Ledeno ji je stopilo v žile, vsak las je imel svojo kapljo . . . Pa dož stoji — strmi vanjo bled. Stoje kot ukopani trabanta, sobar. Senca si, Zora, duh noči! Dož ne ve . . . Z nadčloveško močjo in pogumom je ugasnila Zora otrple ude in odplavala s korakom duhov počasi skozi sobo . . . O, koliko časa je hodila do vrat. Vendar enkrat . . . Padla je zavesa, zagrnila dožu pot duhov. Z divjo naglico, kot ranjena, preganjana zver, se spusti Zora v tek mimo visokih zrcal, mimodehtečih cvetlic. Oj! Toliko da ni zavpila . . . Prijelo jo je za lase . . . Birič, rabelj — ječa — smrt . . . Ah ne, slava Bogu . . . Mirta jo je prijela, Ceciliji drago drevo . . . Še ni nikogar za njo, pa skoro pokliče dožev ukaz roj slug — vun, vun iz dogane . . . Na molo — v gondolo — k Foscariju . . . Stoj, neumnica! Ne smeš k njemu . . . S čim plačaš gondolirja, kaj mu rečeš? Nevarnost prineseš Foscariju, Ceciliji . . . Kam, za Boga? V morje? Da me skrije usmiljeno preganjalcem, da bo konec muk. Pa srce želi, želi tako zelo . . . Ah, jadra, nesite siroto v dragi dom, k bratu, k materinemu grobu! V dom, ki je poln slave njenih dedov . . . Ne smeš na ladje, Zora, ne smeš. Četudi te vabijo, velike in male, od vseh krajev, vseh zastav. Ne smeš! Strogo pogleda straža vsakega potnika, povsod stoje tajni sluge grozne oblasti. Mlaji z zastavami Kandije, Ciprije in Moreje štrle v zrak. Naznanajo svetu benečansko moč. Markov stolp, Cecca, dogana — vse ti ponavlja, kar ti je pela senjaska burja: Težko slabemu v borbi s silnim . . . Skrij se, deklica, na portalu Markove cerkve. Skrij se! Glej, štirje vlečejo uklenjenega . . . Tako bodo vlekli tebe. Pomagajte, svetniki, povej, sv. Marka, kam naj se skrije deklica sirota? Pride skoro mladi dan . . . K Vari, k dobri, zvesti Istraki, ki ve za vse dožinjine tajne, ki te je zdravila z nevarnostjo življenja. — Gole noge se nedotikajo skoro tal, frči rjuha, frlijo lasje. Tako ne beže človeška bitja, tako drve samo sence noči. Črez mostičke, preko kanalov, od gondole do gondole, po kalah in bregeh. Fant, ki vasuje pod oknom, se stisne k zidu, dekle se prekriža. Plaho se umakne birič. V zakotni ulici stanuje Vara v nizki koči. S trepetajočo roko udari Zora močno po vratih. Na njen klic se naglo odpro. Vara potegne dekle v temno vežo, zapahne, vprašuje, tolaži in zakriva lastni strah. Mirno, dekle, mirno. Vara te ne izda. Tiho, da ne sliši plazeči se vohun glasu . . . . Ha, trka! . . . Tiho, skrij se tu — med kupe suhih rastlin. Jezus, Marija in sv. Marka! Čakaj, pokrijem te s cunjo. Pod strgano cunjo ne bo iskal lepe deklice. Trka . . . Večkrat pride k Vari sredi noči imenitna signora, patricij. Rožo hočejo, ki vzbuja ljubezen, kapljic, ki krajšajo življenje . . . Molči, Zora, molči in poslušaj. — Dolgo je sedel ponočni obisk v koči. Dolgo je trepetala, poslušala Zora. Benečanka, katero je podil nemir ponoči k Vari, je tolažila, da je izgubila sinovo ljubezen. Klela in obkladala je z grdimi priimki ono, ki ji je ukradla živa sinovo srce in si ga lasti še po smrti. Glasno je zajokala Zora, ko je odšel nočni obisk — Berdanrda Foscarijeva. Hotela je od Varne pijače, ki prežene ljubezen, njen spomin. . — Z dnevom je postala Vara Zori z zatohlem prostoru na škrinji. "Spi in molči," ji je dejala. — "Grem na Giudecco." Po prestanem strahu in žalosti je Zoro omamil trud. Spanje zdravega, prostega človeka, kdaj že ne ve ona zanj! Njej ponavlja vsaka noč trpljenje. Vozi se po morju, spremlja materin pogreb, čaka brata.— Vozi se po belih penah, na goratih valovih. Ladija pogiba . . . Raste breg — na njem Juriša, Ivo, oče. Vsi kličejo, iztegujejo roke — nihče se ne upa na besneče morje, kjer pogiba deklica. Nakrat prihiti Foscari. V čolničku se vrže med grozoto morja. Že je tu . . Zora, kliče, moja Zora . . . Upaj! . . Ha, kak smeh iz valov . . . Pošasti se smeje, oblasti temin, ki spe v globini . . Zazija prepad — Foscari izgine . . . Prikaže se velik čoln . . To so Uskoki . . Juriša . . Vejejo peresa, vihrajo bunde, krvavo je nebo. . . Gori Karin, Zora. . . Vetrnjače so polne blaga. Zdravo, solnčece naše! Juriša, naš knez! Ah! . . . Uskoki se izpremene v sbirre. . . Zora beži po Benetkah. . Biriči ji sledijo, iztegujejo roke . . Z groznim krikom plane pokonci Zora. Vara stoji pred njo. Bila je njena roka, ki je prebudila kričečo. — Prinesla je pozdrave in navodila. Cecilija se je silno prestrašila, ko je izvedela Zorino nezgodo. Tolažila se je z doževo praznovernostjo in menila, da je Zora najbolj varna v dogani. Če pove dož kaj o dozdevnem strahu Venieru, pošlje ta gotovo vohune, ki preiščejo vse mesto. Zora naj se vrne pogumno po noči v dogano. Saj se ne dotakne straža sence noči. Blizu je dan Zorine rešitve, pa le v dogani se bo pridružila lahko de Ravnachovem spremstvu, ki pride z nadvojvodovim poslanikom na regato in na veselico v doževem domovanju. — Trepečejo zvezde, šumljajo valčki Velikega Kanala.

Noč poje pesem o Venecijini slavi. V palači Mocenigo trepeče Klara v strastnem pričakovanju— v dogani trepeče plaho preganjano dekle. Težko slabemu, ki se bori s silnimi. . .

XXVII.

Na rivi degli Schiavoni se je usidrala bergantina z avstrijsko zastavo. Vsak dan prihajajo v Benetke brodovi vseh dežela, zastave vseh držav. V živahnem vrvenju na rivi ne obuja benečanske pozornosti ne ledja, ne tuja noša. Vsega so že videli Benečani. Avstrijska bergantina pa obuja njih posebno zanimanje. Za avstrijskim poslanikom, Nikolajem Rossijem, ki hoče sprejeti reškega stotnika, poslanika nadvojvodovega senata, se je zrgnila množica fakinov, lazzaronov, prodajalcev limonade, cvetličar. Kupec pomakne baret na čelo, ustavi se plemič, položi desnico na kratko sabljo, čaka nadzornik rive, ki ne sme na nadvojvodovo ladjo; čakajo vojaki, ki postajajo po rivi. Vse opazuje izkrcavanje plemenitega de Ravnacha, vse ugiblje: Kaj prinaša nerodnega, v Benetkah nepriljubljenega kraševca? Zakaj pošilja Ferdinand ravno njega? Da bi poslal moža gladkega govorjenja in obnašanja, pridobila bi si ga ljudovlada s sladko besedo, on bi izrekel nadvojvodove želje v prikupljivi obliki in ne žalil občutkov Benečanov.

(Dalje prihodnjič.)

Posledice draginje.

Knjigovodja svojemu gospodarju: "Da, g. šef. Jaz se nameravam poročiti, vsled tega vas prosim za 10 dol. mesečnega priboljška pri plači."

— "Tako, — ali se mislite res poročiti?"

— "Da."

— "Poslušajte me. Mož, ki se dandanes v tej veliki draginji namerava poročiti, naredi zelo riskiran korak. Jaz vam bom utrgal še $2.— na teden pri plači, samo da vas rešim te nesreče in tega usodnega koraka. Prepričan sem, da mi boste svoječasno za to še zelo hvaležni."

Ne obupajte!

Vsak bolnik bi moral vedeti, da mu za časa bolezni upanje na okrevanje dosti pomaga. Če v tem slučaju bolnik čita in zasleduje odkritosrčna zahvalna pisma od oseb, ki hvalijo vrednost Trinerjevih zdravil, bo našel v teh spričevalih dovolj moči, da ne bo vsled bolezni preveč obupan. Mr. Joseph Smith v Rock Lake, N. D. nam je pisal dne 20. febr. 1917 sledeče: "Trinerjevo ameriško zdravilno grenko vino je izvrstno zdravilo. Jaz sem ž njim odpravil neprijetno zabasanost in s: na ta način zopet pridobil pravi okus (tek), katerega sem že tekom 3 let pogrešal." Ako trpite torej vsled zabasanosti (zapeke), glavobola, nervoznosti, izgube teka in telesne moči, vzemite Trinerjevo ameriško "Elixir" vino. Cena steklenice $1.00. V lekarnah. — Mr. Math Miškovsky, Malaba, Fla. je omenil v svojem pismu z dne 23. jan. 1917 sledeče: Bolehal sem na hudi gripi, ki me je mučila z močnim kašljem, pa — Trinerjevi "Cough Sedative" (olajšatelj kašlja) mi je kmalu pripomogel do zopetnega zdravja —." Cena tega izvrstnega zdravila za prehlad, kašelj, bronhitis in naduho je 25 c in 50 c v lekarnah; po pošti 35c in 60c. Ravno taka je tudi cena znanega Trinerjevega Linimenta, zelo zanesljivega zdravila za revmatizem, nevralgijo, izpahke, otekline itd. — Jos. Triner, izdelujoči kemist, 1333—1339. So. Ashland Ave. Chicago, Ill. (Adv.)

ROJAKI, ČLANI IN ČLANICE TER ČITATELJI! Kupujte pri tvrdkah in podpirajte trgovce, ki oglašujejo v našem listu!

DRUŠTVO "MARIJE SEDEM ŽALOSTI" ŠT. 50. K. S. K. J., ALLEGHENY, PA.

ima svojo redno mesečno sejo vsako drugo nedeljo v mesecu v Kranjsko Slovenskem Domu, 57 in Butler St., Pittsburgh, Pa.

Uradniki za leto 1917:

Predsednik: John Mravintz, 1107 Haslage Ave., N. S. Pittsburgh, Pa.

I. tajnik: Frank Trempush, 4628 Hatfield St., Pittsburgh, Pa.

Zastopnik: Nikolaj Prokšelj, 572 Butler St., Etna, Pa.

Društ. zdravnik: Dr. C. J. Stybr, 865 Lockhart St., N. S. Pittsburgh, Pa.

Člani se sprejemajo v društvo od 16. do 50. leta; posmrtnina je $1000., $500. ali $250. Naše društvo plačuje $5.00 bolniške podpore na teden pri vsaki redni mesečni seji.

Slovenci in Hrvati, kteri še niste pri nobenem društvu, spadajoče h K. S. K. J. se uljudno vabijo pod zastavo zgoraj omenjenega društva.

Za vsa pojasnila se obrnite na zgoraj imenovane uradnike društva. V slučaju bolezni se mora vsak član tega društva oglasiti pri II. tajniku Josip Matešič, 5211 Natrona alley, Pittsburgh, Pa., isti dan ko zboli in ravno tako zopet ko ozdravi.

Dr. Martin J. Ivec
Sloveneki zdravnik
Physician-Surgeon
Vrhovni zdravnik K. S. K. J.
900 N. Chicago St.
Corner Clay St.,
JOLIET, ILL.
Urad zraven slov. cerkve.
Uradne ure: 10—12; 2—4; 7—8.
Chicago telefon: 4296.
Dom 2198 L.

Za glažek vinca rujnega, pošten kristjan življenje da.

Dasiravno je že 24 držav suhih v Ameriki, — v naši slavnoznani Chicagi pa še ne poznamo suše.

Jaz sem ga letos naprešal zopet par tisoč "galone", da nam ne bo treba trpeti žeje, najsi bo že v petek, ali "svetek".

Moje vino dela že samo ob sebi reklamo, ker je naravna in pristna domača kapljica. Letošnji pridelek se je posebno obnesel. Imam rudečega in belega. Pokusite samo eno "galoneo", — pa se boste prepričali, kako kapljico imam v kleti. Dobro blago se samo hvali, tega gesla se držim jaz.

JOSIP PERKO,
Slovenski gostilničar, 2236 So. Wood Str. Chicago, Ill

Telefon: Canal 80

Martin Nemanich
SLOVENSKA GOSTILNA
IN RESTAVRACIJA
1900 W. 22nd St., vogal So. Lincoln St., Chicago, Ill.

Zaloga in prodaja pristnega domačega vina. Točim vedno sveže izborno Hoerberjevo pivo, fine likerje in prodajam izborne smodke. Cenj. gostom je mrzel in topel lunch zastonj na razpolago.

Rojaki Slovenci vedno dobro došli!

Pozor gg. tajniki krajevnih društev!

Kadar potrebujete nova društvena pravila, lično izdelana pisma, koverte, vabila in vstopnice za veselice, ali kake druge tiskovine, obrnite se na največjo slovansko unijsko tiskarno v Ameriki, na

NARODNO TISKARNO, 2146-50 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

Ta Vam bode izgotovila vse tiskovine v popolno zadovoljnost glede cene, točnosti in okusnega dela. Osobito Vam priporočamo zelo pripravne Vplačilne knjižice za člane in članice, izdelane v malem žepnem formatu in trdo vezane. Dalje imamo v zalogi zelo prikladne Nakaznice za blagajnike za izplačevanje bolniške podpore in drugih izdatkov, ter Pobotnice. Tiskane imamo tudi Bolniške liste, večje in manjše in posebne pole za vodstvo članov, da se ima na podlagi teh pol lahko vedno natančen pregled števila članov po skladih, ali razredih.

☞ Na zahtevo pošljemo vsakemu društvu vzorec gorinavedenih tiskovin na ogled brezplačno!

OPOMBA: V naši tiskarni se tiska "Glasilo K. S. K. Jednote".

Za zastave, regalije in vse društvene potrebščine.
Prva in nejstarejša domača tvrdka
F. Kerže Co.
2711 So. Millard Ave. Chicago Ill.
Vse delo in blago garantirano. — Ceniki zastonj.

PRVA-DRUGA NARODNA BANKA
V PITTSBURGU

Nikar ne pošiljajte nam denarja v svrho pošiljatve v Avstro-Ogrsko

IN SICER DO TEDAJ, KO VAM NAZNANIMO, DA JE ZOPET MOGOČE POŠILJATI DENAR V STARI KRAJ.

Prva-Druga Narodna Banka, v PITTSBURGU, PA.

Med tem sprejemamo denar na hranilno vlogo, za katero plačujejo obresti.

FIRST-SECOND NATIONAL BANK
Corner Fifth Ave. & Wood Street, Pittsburgh, Pa

USTANOVLJENA L. 1852.

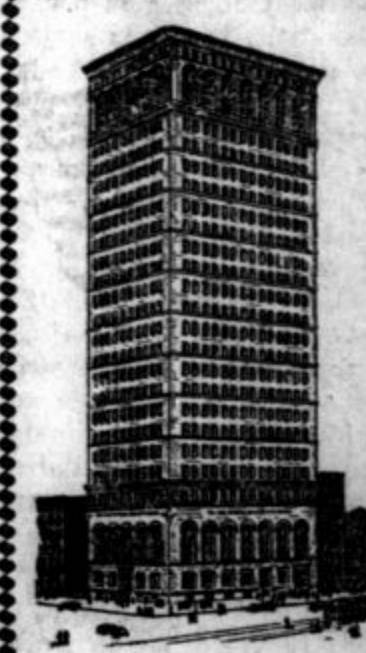

Lastno poslopje.

POD VLADNIM NADZORSTVOM ZEDINJENIH DRŽAV.

Ustanovljena leta 1857

Nacijonalizirana leta 1864

ŽE 60 LET

je ta banka varno čuvala in držala prihranke ljudstva našega mesta. Ustanovljena je bila leta 1857. Sedaj ima že 14,000 ulagateljev. Njeno skupno premoženje, ali imetje znaša nad $8,500.000.00. Preostanek glavnice in čisti dobiček znaša nad $550.000.00, kar se drži v posebnem zaščitnem skladu.

Naložite torej Vaše prihranke v
NAJSTAREJŠI IN NAJVEČJI BANKI V JOLIETU.

3% Narastle obresti se polletno pripisujejo k glavnici, ali pa izplačujejo na hranilne uloge od $1.00 naprej. 3%

FIRST NATIONAL BANK OF JOLIET.
Joliet, Illinois.
"LJUDSKA BANKA".